

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΝΕΟΓΑΛ
Α.Ε.»**

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΠΟΤΣΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: XR02065

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

ΚΟΖΑΝΗ, ΜΑΡΤΙΟΣ, 2022

ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσας πτυχιακής εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές, όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, θέσεων και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία είτε βάσει επιστημονικής παράφρασης. Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη, ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρων δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής, γεγονός που σημαίνει αποτυχία στην πτυχιακή μου εργασία, πέραν των λοιπών συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων. Δηλώνω, συνεπώς, ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ότι αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δεν μου ανήκει, διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας.

Όνομα & Επώνυμο Συγγραφέα:

ΠΟΤΣΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Υπογραφή (ολογράφως):

ΠΟΤΣΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ημερομηνία: 02/03/2022

«Ευχαριστίες»

Θερμές ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω προς τον επιβλέποντα καθηγητή μου Κωνσταντινίδη Αναστάσιο Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας για τη συνεργασία που είχαμε κατά την εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας. Επιπλέον, εκφράζω τις ευχαριστίες μου στους καθηγητές του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας για όλα τα εφόδια και τις πολύτιμες γνώσεις που μου προσέφεραν καθ' όλη την διάρκεια της φοίτησης μου. Έπειτα, προς την οικογένειά μου για την ψυχολογική συμπαράσταση που μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια της συγγραφής.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η χρηματοοικονομική ανάλυση μιας εταιρείας έχει μεγάλη σημασία, καθώς παρέχεται η απαραίτητη πληροφόρηση σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, στους μετόχους, στις τράπεζες, στους πιστωτές της. Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η χρηματοοικονομική ανάλυση της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε., που δραστηριοποιείται στον κλάδο των γαλακτοκομικών προϊόντων, για πέντε έτη (2016-2020). Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε μέσω των αριθμοδεικτών όπου προσδιορίζουν την πραγματική θέση και αποδοτικότητα της εταιρείας. Η παρούσα πτυχιακή εργασία αποτελείται από πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο χρηματιστήριο. Ποια είναι η έννοια του χρηματιστηρίου, τα πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα, τα αντικείμενα χρηματιστηριακών συναλλαγών, η ιστορική εξέλιξη του χρηματιστηρίου και τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Στην συνέχεια, παρουσιάζονται τα πιο σημαντικά γεγονότα της οικονομικής κρίσης και οι επιπτώσεις στα χρηματιστήρια. Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται μια εκτενής αναφορά στη μέθοδο της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων με αριθμοδείκτες. Έπειτα, δίνονται οι βασικές πληροφορίες σχετικά με τον κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων. Ποια είναι τα προβλήματα του κλάδου, πως επηρεάστηκε από την υγειονομική κρίση και παρουσιάζεται η εταιρεία ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε.. Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο είναι η χρηματοοικονομική ανάλυση της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. για τα έτη 2016 έως 2020 με τη χρήση αριθμοδεικτών της ρευστότητας, αποδοτικότητας και δραστηριότητας.

Λέξεις κλειδιά: Χρηματοοικονομική Ανάλυση, Οικονομία, Ελλάδα, ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε., Αριθμοδείκτες

ABSTRACT

The financial analysis of a company is very important, as it provides the necessary information to all stakeholders, shareholders, banks, creditors. The purpose of this dissertation is the financial analysis of the company NEOGAL SA, which is active in the dairy sector, which is listed on the Athens Stock Exchange for five years (2016-2020). The analysis was performed through the indicators where they determine the real position and efficiency of the company. The present dissertation consists of five chapters. The first chapter refers to the stock market. What is the meaning of the stock market, the advantages - disadvantages, the objects of stock trading, the historical development of the stock market and the financial risks. The following are the most important events of the financial crisis and the effects on the stock markets. The third chapter provides an extensive reference to the method of analyzing financial statements with ratios. Next, the basic information about the food industry is given. What are the problems of the industry, how it was affected by the health crisis and the company NEOGAL SA is presented. Finally, in the fifth chapter is the financial analysis of the company NEOGAL SA. for the years 2016 to 2020 using liquidity, efficiency and activity ratios.

Keywords: Financial Analysis, Economy, Greece, NEOGAL SA, Indicators

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ	8
1.1 Η έννοια του χρηματιστηρίου.....	8
1.2 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του χρηματιστηρίου	9
1.3 Αντικείμενα χρηματιστηριακών συναλλαγών	10
1.4 Ιστορική εξέλιξη	12
1.5 Το χρηματιστήριο Αθηνών	15
1.6 Χρηματιστήριο και οικονομική ανάπτυξη	17
1.7 Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι	18
1.7.1 Κατηγορίες χρηματοοικονομικού κινδύνου	18
1.7.2 Διαφορά μεταξύ επιχειρηματικού κινδύνου και χρηματοοικονομικού κινδύνου	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ	20
2.1 Γενικά	20
2.2 Οι πιο γνωστές οικονομικές κρίσεις.....	21
2.3 Περιγραφή της ευρωπαϊκής οικονομικής κρίσης 2008	25
2.4 Οι επιπτώσεις της κρίσης στα χρηματιστήρια.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	30
3.1 Χρηματοοικονομική ανάλυση	30
3.2 Μέθοδοι Ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων.....	31
3.3 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας	31
3.4 Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας	33
3.5 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας	35
3.6 Αριθμοδείκτες Διάρθρωσης Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	40
4.1 Ο κλάδος τροφίμων στην Ελλάδα	40
4.2 Προβλήματα του κλάδου	42
4.3 Παρουσίαση της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε.....	43
4.3.2 ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε.	43
4.4 Βιομηχανία τροφίμων και υγειονομική κρίση (Covid – 19).....	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2016 ΕΩΣ 2020	48
4.2 Ανάλυση της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε.	48
4.2.1 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας.....	48
4.2.2 Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας.....	50

4.2.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας.....	53
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	57
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	58
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε.....	62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

1.1 Η έννοια του χρηματιστηρίου

Το χρηματιστήριο είναι μια οργανωμένη αγορά στην οποία διαπραγματεύονται αξίες ή αντικείμενα και οι τιμές τους προσαρμόζονται σύμφωνα με τους κανόνες προσφοράς και ζήτησης (Βούλγαρη - Παπαγεργίου Ε., 2002). Με άλλα λόγια, το χρηματιστήριο είναι μια αγορά, ένα μέσο που επιτρέπει σε αγοραστές και πωλητές να έρθουν σε επαφή με σκοπό τη διαπραγμάτευση. Αυτό το μέσο μπορεί να έχει μια φυσική οντότητα, όπως μια δημόσια αγορά, μια εμπορική οδό ή ένα πολυκατάστημα, αλλά μπορεί να μην έχει, όπως οι ηλεκτρονικές αγορές.¹ Μια βασική διαφορά είναι ότι, στο χρηματιστήριο, εκτός από τα αντικείμενα που διαπραγματεύονται, υπάρχουν και συναλλαγές σε τίτλους.² Όταν μιλάμε για τίτλους, εννοούμε μετοχές, ομόλογα, παράγωγα και κάθε άλλο «έγγραφο» που αποδεικνύει ότι ο κάτοχος έχει δικαίωμα εισοδήματος ή περιουσίας. Με αυτού του τύπου τις αγοραπωλησίες δίνεται η δυνατότητα σε ανθρώπους (και επιχειρήσεις) που έχουν πλεονάσματα να επενδύουν τα χρήματά τους και έτσι να παίρνουν μια απόδοση από αυτά, αλλά και στους ανθρώπους που έχουν έλλειμμα χρημάτων, να βρίσκουν τρόπους να το καλύψουν.

Εξαιτίας του μεγάλου πλήθους των αντικειμένων και κινητών αξιών, τα χρηματιστήρια σήμερα χωρίστηκαν ανάλογα με το ποια από αυτά διαπραγματεύονται στο καθένα, στις παρακάτω κατηγορίες (Κοτίτσας Γ., 1979):

- Χρηματιστήρια Αξιών
- Χρηματιστήρια Εμπορευμάτων
- Χρηματιστήρια Συναλλάγματος
- Χρηματιστήρια Ασφαλειών κλπ

¹ <https://www.investopedia.com/terms/m/market.asp>

² https://www.lexico.com/definition/stock_exchange

1.2 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του χρηματιστηρίου

Η λειτουργία του Χρηματιστηρίου έχει σημαντικά πλεονεκτήματα. Οι πιο βασικές από αυτές είναι (Παπαριστειδής, 1991):

- 1) Δημιουργεί μια οργανωμένη και αποτελεσματική αγορά ομολόγων με σχετικά χαμηλό κόστος συναλλαγής.
- 2) Η συνεχής διαπραγμάτευση τίτλων στο χρηματιστήριο επηρεάζει τις τιμές των εισηγμένων εταιρικών ομολόγων για να εκφράσουν καλύτερα την αξία και τις προοπτικές τους.
- 3) Η λειτουργία του χρηματιστηρίου συμβάλλει στη σταθεροποίηση των τιμών των εισηγμένων τίτλων, αποτέλεσμα της οποίας είναι φυσικά συχνότερες αλλά μικρότερες μεταβολές.
- 4) Τα ρυθμιζόμενα χρηματιστήρια έχουν δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για τις εταιρείες που είναι εισηγμένες για πρώτη φορά σε χρηματιστήρια για να εκδίδουν δημόσια αξιόγραφα ακριβώς επειδή, προσφέρουν τη δυνατότητα άμεσης εκκαθάρισης. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το χρηματιστήριο συμβάλλει με αυτόν τον τρόπο στην υγιή χρηματοδότηση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων.
- 5) Η αυξημένη ρευστότητα στο χρηματιστήριο αποτελεί σημαντικό κίνητρο για τους επενδυτές, γεγονός που δικαιολογεί χαμηλότερες αποδόσεις. Αυτό μειώνει το κόστος κεφαλαίου για εταιρείες των οποίων οι τίτλοι είναι εισηγμένοι στο χρηματιστήριο.
- 6) Οι εισηγμένες εταιρείες έχουν διάφορα οφέλη, όπως: φόρους, μεγαλύτερη δημοσιότητα και οι τίτλοι τους είναι πιο πιθανό να γίνουν δεκτοί ως εγγύηση για δάνεια.

Τα παραπάνω πλεονεκτήματα καθιστούν το χρηματιστήριο αποτελεσματικό εργαλείο για την εφαρμογή οικονομικών πολιτικών.

Όμως η εισαγωγή στο χρηματιστήριο μπορεί να επιφέρει και κάποια προβλήματα³:

³ [Ανάπτυξη της επιχείρησης - moneypedia.gr](http://www.moneypedia.gr). Διαθέσιμο από: <http://www.moneypedia.gr/%CF%87%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BD%CE%B5%CE%BF%CE%B9/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B8%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%B5-%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%83%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%BF/%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%86%CF%84%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%B5-%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%B1%CF%87%CE%B8%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%B5-%CF%83%CF%84%CE%BF->

- Ονομαστικές μετοχές Στις ονομαστικές μετοχές τα στοιχεία του μετόχου αναγράφονται πάνω στην μετοχή μαζί με τα στοιχεία της εταιρείας, σε αντίθεση με τις ανώνυμες όπου αναγράφονται μόνο τα στοιχεία της εταιρείας.
 - Ανώνυμες μετοχές Στις ανώνυμες μετοχές πάνω στην μετοχή αναγράφονται μόνο τα στοιχεία της εταιρείας.
 - Κοινές μετοχές Είναι ο πιο διαδομένος τύπος μετοχής και σε αυτήν ενσωματώνονται όλα τα βασικά δικαιώματα ενός μετόχου, όπως παραδείγματος χάριν το δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη, στην έκδοση νέων μετοχών, στο προϊόν της εκκαθάρισης, αλλά και το δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση της εταιρείας και την συμμετοχή στη διαχείρισή της.
 - Προνομιούχες μετοχές Περιλαμβάνει απλά ένα πλεονέκτημα έναντι των κατόχων κοινών μετοχών, κατά τη λήψη μερίσματος και τη λήψη του προϊόντος της εκκαθάρισης σε περίπτωση που λυθεί η επιχείρηση, αλλά ταυτόχρονα στερείται του δικαιώματος ψήφου και συμμετοχής στη διαχείριση της επιχείρησης. Ωστόσο οι προνομιούχες μετοχές έχουν εγγυημένο μέρος.
2. Ομολογίες – Ομολογιακά δάνεια Όταν το Κράτος, οι επιχειρήσεις και διάφοροι οργανισμοί αναζητούν μεγάλα χρηματικά κεφάλαια για μακροχρόνιες επενδύσεις ή για να καλύψουν άλλες ανάγκες, έχουν τη δυνατότητα να τα αντλήσουν ταυτόχρονα από πολλούς επενδυτές με την έκδοση ομολογιακού δανείου. Το ομολογιακό δάνειο διαιρείται σε ίσα μικρά μέρη, τα οποία αντιπροσωπεύονται με τίτλους, δηλαδή τις ομολογίες. Κάθε ομολογία είναι αριθμημένη και αναγράφεται η ονομαστική αξία της αλλά και το επιτόκιο του δανείου. Επίσης κάθε ομολογία συνοδεύεται από μια σειρά μικρών αποδείξεων, τα ονομαζόμενα τοκομερίδια. Ο κάτοχος τους ονομάζεται ομολογιούχος και αποτελεί δανειστή του Κράτους, της επιχείρησης ή του Οργανισμού, που έχει εκδώσει το ομολογιακό δάνειο. Οι τίτλοι των ομολογιών μπορεί να εκδοθούν απλοί ή πολλαπλοί. Κάθε τίτλος φέρει δύο αριθμήσεις. Πρώτον τον αύξοντα αριθμό του και δεύτερον τον αριθμό των ομολογιών που αντιπροσωπεύει. Η εξόφληση των

ομολογιακών δανείων, γίνεται συνήθως με ετήσιες κληρώσεις ομολογιών. Τέλος η διάρκεια τους είναι απο 10 έως 20 χρόνια.

Ομόλογα: Τα χρηματικά κεφάλαια που προκύπτουν από τα τραπεζικά ομόλογα επενδύονται με τρόπο, ώστε να ενισχύσουν την ανάπτυξη μιας οικονομίας, δηλαδή επενδύονται σε προγράμματα εκσυγχρονισμού και εξυγίανσης βιομηχανιών και βιοτεχνιών, στεγαστικά δάνεια κ.τ.λ. Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου (Ε.Γ.Ε.Δ.) : Είναι τίτλοι βραχυπρόθεσμης διάρκειας οι οποίοι εκδίδονται από το Ελληνικό Δημόσιο, για να καλύπτει τις ανάγκες χρηματοδότησής του. Τους διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος και από τον Ιούλιο του 1985 άρχισε η διάθεσή τους σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, ενώ μέχρι τότε διατίθενται μόνο σε Τράπεζες. Είναι ανώνυμοι τίτλοι και διατίθενται την τελευταία μέρα κάθε μήνα από το Κεντρικό Κατάστημα της Τράπεζας της Ελλάδος, τις εμπορικές Τράπεζες, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων καθώς και από τα μέλη του Χρηματιστηρίου. Η διάρκειά τους μπορεί να είναι τρίμηνη, εξάμηνη και δωδεκάμηνη. Εάν δεν προσκομιστούν μέσα σε τριάντα ημέρες από την ημερομηνία λήξης τους για ανανέωση, θεωρείται ότι ανανεώνονται σιωπηρά για περίοδο ίση με την αρχική. Η ανανέωση αυτή γίνεται μια φορά και μετά τα Ε.Γ.Ε.Δ. παύουν να είναι τοκοφόρα.

1.4 Ιστορική εξέλιξη

Πλέον είμαστε εξοικειωμένοι με την έννοια και τη λειτουργία του χρηματιστηρίου. Όμως, μέχρι τα χρηματιστήρια να φτάσουν στη μορφή που είναι σήμερα έχει προηγηθεί διαδικασία, από τα ενετικά κράτη, στα βρετανικά καφεενεία, και τέλος στα χρηματιστήρια όπως τα ξέρουμε σήμερα. Το πρώτο χρηματιστήριο που δημιουργήθηκε λειτουργούσε χωρίς εμπορικές συναλλαγές μετοχές για δεκαετίες. Ο πιο παραγωγικός αιώνας για τα χρηματιστήρια (μέχρι στιγμής) ήταν ο 19ος αιώνας, ο οποίος συνδέθηκε και με τη βιομηχανική επανάσταση. Στις κοινωνίες όπως αυτές τις Ευρώπης, τα χρηματιστήρια ιδρύθηκαν εξαιτίας της ανάγκης για ανταλλαγή αγαθών και εμπορευμάτων. Σε κοινωνίες, όπως αυτές του Καναδά και της Αφρικής, η

εμπορία μεταλλευμάτων στάθηκε ως αφορμή για τη δημιουργία των χρηματιστηρίων. Ως αρχή του χρηματιστηρίου μπορεί να θεωρηθεί το 1300, όπου οι ενετικοί δανειστές κρατούσαν πλάκες με πληροφορίες για τα διάφορα θέματα προς πώληση και συναντιόντουσαν με πελάτες. Ουσιαστικά, όπως κάνει σήμερα και ένας χρηματομεσίτης. Το πρώτο χρηματιστήριο θεωρείται ότι δημιουργήθηκε στην Αμβέρσα, το 1531. Οι χρηματομεσίτες συναντιόντουσαν εκεί για να συζητήσουν για επιχειρηματικά, κυβερνητικά, ακόμη και μεμονωμένα θέματα χρέους. Εκείνη την περίοδο, κοντά στο 1500, δεν υπήρχαν μετοχές, όπως της ξέρουμε σήμερα, οπότε το χρηματιστήριο τότε ασχολούνταν αποκλειστικά με γραμμάτια και ομόλογα. (Beattie, 2020)

Κατά το 1600, οι κυβερνήσεις της Ολλανδίας, της Βρετανίας, και της Γαλλίας άρχισαν να εμπορεύονται στην Ανατολική Ινδία. Όμως, τα θαλάσσια ταξίδια από και προς την Ανατολή ήταν εξαιρετικά επικίνδυνα, εξαιτίας των πειρατών, του καιρού, και της κακής πλοήγησης. Για τη μείωση του κινδύνου από την καταστροφή του πλοίου και της περιουσίας που περιείχε, οι ιδιοκτήτες πλοίων είχαν επενδυτές που έβαζαν χρήματα για τα ταξίδια (εξοπλισμό πλοίου και πληρώματος) σε αντάλλαγμα για ένα ποσοστό των εσόδων -εάν το ταξίδι ήταν επιτυχές. Έτσι δημιουργήθηκαν και οι πρώτες μετοχικές εταιρείες. Οι επενδυτές αυτοί εξέδιδαν μετοχές που πλήρωναν μερίσματα για όλα τα έσοδα από όλα τα ταξίδια που πραγματοποιούνταν, αντί να κάνουν ταξίδι παρά ταξίδι. Η εταιρεία "East India Company" αναγνωρίζεται ευρέως ως η πρώτη δημόσια εταιρεία στον κόσμο. Η πρώτη εισηγμένη εταιρεία θεωρείται η "Dutch EastIndia Company", η οποία το 1602, εισήγαγε μετοχές στο χρηματιστήριο του Άμστερνταμ (Amsterdam Stock Exchange). Οι επενδυτές μοίρασαν τους κινδύνους τους επενδύοντας σε πολλές διαφορετικές επιχειρήσεις ταυτόχρονα. Οι μετοχές αυτές που εκδιδόντουσαν από τις διάφορες εταιρείες της Ανατολικής Ινδίας εκδιδόντουσαν σε χαρτί. Οι επενδυτές μπορούσαν να πουλήσουν τα χαρτιά αυτά σε άλλους επενδυτές. Επειδή δεν υπήρχαν χρηματιστήρια, οι επενδυτές έπρεπε να βρουν έναν χρηματομεσίτη για να πραγματοποιήσει μια συναλλαγή. Στην Αγγλία, οι περισσότεροι χρηματομεσίτες και επενδυτές δραστηριοποιούνταν σε διάφορες καφετέριες γύρω από το Λονδίνο. Οι τίτλοι χρέους και οι μετοχές προς πώληση γραφόντουσαν και δημοσιευόντουσαν στις πόρτες των καφετεριών αυτών ή ταχυδρομόντουσαν ως ενημερωτικά δελτία. Το πρώτο χρηματιστήριο στο

Λονδίνο ιδρύθηκε επίσημα το 1773 (London Stock Exchange – LSE).(Hur, 2020; Miller, 2020)

Από τις εταιρείες των Ανατολικών Ινδιών, η Βρετανική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών είχε ένα από τα μεγαλύτερα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στην οικονομική ιστορία -ένα μονοπώλιο με κυβερνητική υποστήριξη. Η οικονομική άνθηση στην Αγγλία ήρθε τόσο γρήγορα που δεν υπήρχαν κανόνες ή κανονισμοί για την έκδοση μετοχών. Ενώ, όταν οι βρετανοί επενδυτές άρχισαν να λαμβάνουν τεράστια μερίσματα και να ρευστοποιούν τις μετοχές τους, άλλοι επενδυτές πεινούσαν. Για παράδειγμα, εταιρείες, όπως η “South Seas Company – SSC”, είχαν ήδη πουλήσει τις μετοχές τους πριν το πρώτο πλοίο φύγει από το λιμάνι, χρησιμοποιώντας τη νέα επενδυτική περιουσία για να ανοίξουν πολυτελή γραφεία στα καλύτερα μέρη του Λονδίνου. Αυτό ενθάρρυνε επιχειρηματίες άλλων κλάδων να προσφέρουν μετοχές στις δικές τους επιχειρήσεις, δημιουργώντας μια φούσκα στην οικονομία. Όταν έσκασε η φούσκα, η Βρετανική κυβέρνηση απαγόρευσε την έκδοση μετοχών. Η απαγόρευση ίσχυε έως το 1825, αποτρέποντας το χρηματιστήριο του Λονδίνου να γίνει μια πραγματική παγκόσμια υπερδύναμη. Λίγο καιρό μετά την ίδρυση του πρώτου χρηματιστηρίου στο Λονδίνο, ιδρύεται το πρώτο χρηματιστήριο στις ΗΠΑ, στη Φιλαδέλφεια (Philadelphia Stock Exchange), το 1790. Και λίγα χρόνια μετά, το 1792, ιδρύεται το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης (New York Stock Exchange – NYSE), από χρηματομεσίτες, το οποίο γρήγορα έγινε πιο ισχυρό από αυτό της Φιλαδέλφειας²¹. Ενώ το χρηματιστήριο του Λονδίνου (LSE) είχε περιορισμούς εξαιτίας του νόμου περί περιορισμού των μετοχών, το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης διαπραγματευόταν μετοχές, από την ίδρυσή του. (Hur, 2020) Το διεθνές κύρος του NYSE γρήγορα αυξήθηκε, ακολουθώντας την αναπτυσσόμενη αμερικανική οικονομία. Σύντομα έγινε το σημαντικότερο χρηματιστήριο στον κόσμο (στην Ευρώπη το σημαντικότερο χρηματιστήριο ήταν αυτό του Λονδίνου). Ενώ, αντιμετώπιζε πολύ μικρό εγχώριο ανταγωνισμό. Ωστόσο, και αυτό το χρηματιστήριο είχε τις καλές και τις κακές του στιγμές (ο Άγγλο-Αμερικάνικος πόλεμος του 1812, ο βομβαρδισμός της Wall Street το 1920, η Μεγάλη Ύφεση το 1929). Λίγα χρόνια αργότερα, το 1861, ιδρύεται στον Καναδά το πρώτο χρηματιστήριο (Toronto Stock Exchange - TSX). Αυτό το χρηματιστήριο είναι το μεγαλύτερο στον Καναδά και το τρίτο μεγαλύτερο στη

Βόρεια Αμερική ως προς την κεφαλαιοποίηση της αγοράς. Περιλαμβάνει επιχειρήσεις με έδρα τον Καναδά και τον υπόλοιπο κόσμο. Το TSX φιλοξενεί περισσότερες εταιρείες πετρελαίου και φυσικού αερίου από οποιοδήποτε άλλο χρηματιστήριο στον κόσμο. Γεγονός που αποτελεί έναν από τους κύριους λόγους για τους οποίους έχει τόσο υψηλό όριο αγοράς. (Hur, 2020; Miller, 2020)

Παρά την κυριαρχική θέση του NYSE, το 1971 εμφανίστηκε ένας ανταγωνιστής που αμφισβήτησε την ηγετική θέση του χρηματιστηρίου. Ο ανταγωνιστής ήταν ο NASDAQ, ο οποίος εξ' αρχής ήταν διαφορετικός από το NYSE. Ο NASDAQ δεν έχει φυσική κτιριακή δομή, αντιθέτως είναι ένα δίκτυο υπολογιστών που εκτελεί συναλλαγές ηλεκτρονικά, κάνοντας τις εν λόγω συναλλαγές πιο εύκολες και αποτελεσματικές. Από τη δεκαετία του 1990, ο NASDAQ αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη χρηματιστηριακή αγορά των ΗΠΑ, και την τρίτη παγκοσμίως. Όμως, η ίδρυση του NASDAQ ώθησε το NYSE να εξελιχθεί, σχηματίζοντας την πρώτη διατλαντική συναλλαγή, το 2007. Μια ιδιότητα που κατείχε έως και το 2014. (Beattie, 2020; Miller, 2020)

Ακολούθως, μεγάλες αλλαγές στα χρηματιστήρια έφεραν και οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι. Για παράδειγμα, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, χάνει την ηγετική του θέση το χρηματιστήριο του Βερολίνου, και γίνεται το χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης ένα από τα σημαντικότερα χρηματιστήρια στην Ευρώπη. Από την άλλη, τα ιαπωνικά χρηματιστήρια δημιουργήθηκαν από την αρχή, ακολουθώντας τα αμερικάνικα μοντέλα. (Παγκάλη et al., 2017)

Ολοκληρώνοντας, ακόμη και χώρες που έχουν υποστεί πόλεμο -όπως το Ιράκ- έχουν τα δικά τους χρηματιστήρια. Για την ακρίβεια, το χρηματιστήριο του Ιράκ δεν διαθέτει πολλές εταιρείες που αποτελούν αντικείμενο δημόσιας διαπραγμάτευσης, αλλά είναι διαθέσιμο σε ξένους επενδυτές. Ήταν επίσης ένα από τα λίγα χρηματιστήρια που δεν επηρεάστηκαν από την οικονομική κρίση του 2008. (Hur, 2020)

1.5 Το χρηματιστήριο Αθηνών

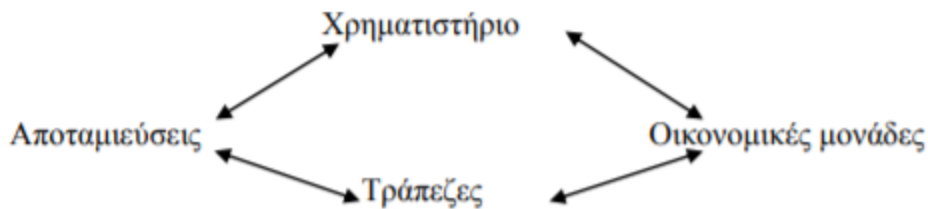
Το Χρηματιστήριο Αθηνών (Athens Stock Exchange - ATHEX) είναι η μητρική εταιρεία του ομίλου που υποστηρίζει τη λειτουργία της ελληνικής

κεφαλαιαγοράς. Η μητρική εταιρεία και οι θυγατρικές της εκμεταλλεύονται τις οργανωμένες αγορές μετρητών και παραγώγων, πραγματοποιούν εκκαθάριση συναλλαγών, διακανονισμό και εγγραφή κινητών αξιών, παρέχουν ολοκληρωμένες λύσεις πληροφορικής στην ελληνική κεφαλαιαγορά και προωθούν την ανάπτυξη της κουλτούρας των κεφαλαιαγορών στην Ελλάδα. Το 1876 ιδρύθηκε το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) ως δημόσιος οργανισμός. Το 1918 το ΧΑΑ μετατρέπεται σε δημόσιο φορέα. Το 1991 τέθηκε σε λειτουργία το πρώτο ηλεκτρονικό σύστημα συναλλαγών, καταργώντας τη μέθοδο ανοικτού τύπου. Την ίδια χρονιά ιδρύθηκε το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών για την εκκαθάριση των συναλλαγών. Το 1995, το ΧΑΑ εκσυγχρονίζεται και μετατρέπεται σε ανώνυμη εταιρεία, με μοναδικό μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο. Από το 1997 έως το 1999 γίνονται πωλήσεις μεριδίων, με το μερίδιο του κράτους να μειώνεται στο 47,70%. Την ίδια χρονιά, το 1999, διαπραγματεύονται και τα πρώτα παράγωγα προϊόντα. (ATHEX, 2020) Τον Μάρτιο του 2000, ιδρύθηκε η Hellenic Exchanges (HELEX) ως εταιρεία χαρτοφυλακίου. Τον Αύγουστο του ίδιου έτους εισάγεται στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Τον Σεπτέμβριο του 2002 ολοκληρώθηκε η συγχώνευση του Χρηματιστηρίου Αθηνών και του Χρηματιστηρίου Παραγώγων Αθηνών, και των δύο θυγατρικών της HELEX. Το όνομα του νέου οργανισμού είναι "Χρηματιστήριο Αθηνών" (ΧΑ). Τον Ιούνιο του 2003, το ελληνικό κράτος, στο πλαίσιο του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων, πουλάει τις μετοχές που κατείχε το ΧΑ σε 7 τράπεζες. Το ΧΑ μεταφέρει τις υπόλοιπες ρυθμιστικές του αρμοδιότητες στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Τον Ιούλιο του 2007 ξεκινά η μετεγκατάσταση του ΧΑ σε νέο ιδιόκτητο κτίριο στην Λεωφόρο Αθηνών. Το ιστορικό κτίριο στην οδό Σοφοκλέους 10 κλείνει για τελευταία φορά τις πόρτες του, τον Δεκέμβριο του 2007. Στις 2 Σεπτεμβρίου 2009, το ΧΑ έπεσε θύμα τρομοκρατικής επίθεσης, με εκρηκτική συσκευή που ήταν τοποθετημένη σε παγιδευμένο όχημα σε έναν παράδρομο του κτιρίου. Η έκρηξη της βόμβας προκάλεσε εκτεταμένες υλικές ζημιές στο κτίριο στη Λεωφόρο Αθηνών, με σχεδόν πλήρη καταστροφή του μισού κτιρίου. Ωστόσο, οι συναλλαγές πραγματοποιούνταν κανονικά από την πρώτη ημέρα της τρομοκρατικής επίθεσης. Η ανακαίνιση του κτιρίου στην αρχική του κατάσταση ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2010. (ATHEX, 2020)

1.6 Χρηματιστήριο και οικονομική ανάπτυξη

Τα χρηματιστήρια αξιών αποτελούν μηχανισμούς, μέσω από τους οποίους διοχετεύονται κεφάλαια μακράς διάρκειάς στις οικονομικές μονάδες. Αυτά τους δίνουν τη δυνατότητα να αντλήσουν χρηματικά κεφάλαια, εκδίδοντας ή πουλώντας νέες μετοχών και ομολογίες. Συγκεκριμένα, η προστασία των χρημάτων των επενδυτών και η διασφάλιση της ρευστότητας τους μέσω των οργανωμένων χρηματιστηριακών αγορών, τους ενθαρρύνουν να συμμετέχουν σε αυτές. Έτσι η διάρθρωση των επιχειρήσεων όσον αφορά στα κεφάλαια τους, μπορεί να αριστοποιηθεί όσο αφορά τη συμμετοχή ιδίων και ξένων κεφαλαιακών πόρων. Θα μπορούσαμε να αναπαραστήσουμε διαγραμματικά την συμβολή των χρηματιστηριακών αγορών στην ισορροπημένη διοχέτευση των αποταμιεύσεων στις οικονομικές μονάδες ως εξής (Γκλεζάκος ,Μ., 2008):

Σχήμα 1. Διάρθρωση των επιχειρήσεων

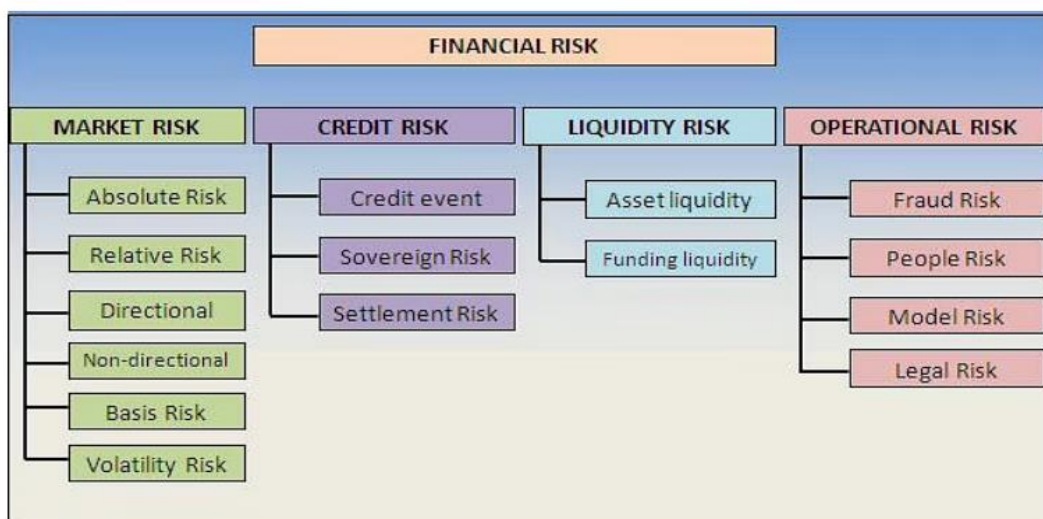
Θα ήταν χρήσιμο να προστεθεί ότι το χρηματιστήριο δε, είναι απλή μεταφορά αποταμιεύσεων στην παραγωγή και γενικότερα στις οικονομικές δραστηριότητες. Η διοχέτευση των κεφάλαια γίνεται επιλεκτικά. Συγκεκριμένα, ο κάθε επενδυτής θα προτιμήσει τίτλους εκείνων των επιχειρήσεων που φαίνεται να έχουν καλές προοπτικές. Η προτίμηση αυτή παρέχει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αντλήσουν απαραίτητα κεφάλαια σχετικά εύκολα, πουλώντας ομολογίες ή νέες μετοχές. Με άλλα λόγια το χρηματιστήριο ενδυναμώνει τις προσπάθειες των επιχειρήσεων που αναπτύσσονται σε δυναμικούς τομείς και είναι καλά οργανωμένες. Συνεπώς,

μέσα από το μηχανισμό αυτό ευνοούνται οι δραστηριότητες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη.

1.7 Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι

Ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος είναι ένας από τους τύπους κινδύνου υψηλής προτεραιότητας για κάθε επιχείρηση. Ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος προκαλείται λόγω των κινήσεων της αγοράς και οι κινήσεις της αγοράς μπορεί να περιλαμβάνουν μια σειρά από παράγοντες.⁴ Αυτός ο τύπος κινδύνου προκύπτει συνήθως λόγω αστάθειας, ζημιών στη χρηματοπιστωτική αγορά ή κινήσεων στις τιμές των μετοχών, των νομισμάτων, των επιτοκίων κ.λπ.

Εικόνα 1. Χρηματοοικονομικοί Κίνδυνοι

Πηγή: moneypedia.gr

1.7.1 Κατηγορίες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι είναι οι εξής⁵:

- Κίνδυνος αγοράς.
- Πιστωτικός κίνδυνος.
- Κίνδυνος ρευστότητας.
- Λειτουργικός κίνδυνος.

⁴ What is Financial Risks and it's Types – simplilearn.com. Διαθέσιμο από: <https://www.simplilearn.com/financial-risk-and-types-rar131-article> (ανακτήθηκε 23/01/2022)

⁵ Financial risk - nibusinessinfo.co.uk. Διαθέσιμο από: <https://www.nibusinessinfo.co.uk/content/financial-risk> (ανακτήθηκε 30/01/2022)

Ο κίνδυνος αγοράς σχετίζεται με την πιθανότητα να προκληθεί ζημιά λόγω αστάθειας της αγοράς, αυξήσεις στα επιτόκια ή το κόστος των πρώτων υλών, διακυμάνσεις στις αξίες ξένου νομίσματος κ.λπ..

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι η πιθανότητα αποτυχίας πληρωμής σε έναν πιστωτή (όπως μια τράπεζα ή έναν δανειστή) ή σε άλλο μέρος (π.χ. προμηθευτή). Μπορεί επίσης, να υποστείτε πιστωτικό κίνδυνο με την παροχή πίστωσης σε πελάτες, λόγω της πιθανότητας αθέτησης πληρωμών.

Ο κίνδυνος ρευστότητας επηρεάζει την ικανότητά της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις για την εκτέλεση των επιχειρηματικών συναλλαγών. Βασικές πηγές κινδύνου είναι πιθανά προβλήματα ταμειακών ροών, λόγω παραγόντων όπως η εποχική ύφεση των εσόδων, η έλλειψη αγοραστών για τα περιουσιακά στοιχεία ή η αναποτελεσματική αγορά.

Λειτουργικός κίνδυνος είναι η πιθανότητα να υποστείτε ζημιά λόγω των αρνητικών επιπτώσεων των διαδικασιών, συστημάτων ή πολιτικών που έχετε στην επιχείρησή. Οι κοινές πηγές περιλαμβάνουν τεχνικές βλάβες, δραστηριότητα απάτης, σφάλματα εργαζομένων κ.λπ.

1.7.2 Διαφορά μεταξύ επιχειρηματικού κινδύνου και χρηματοοικονομικού κινδύνου

Ο επιχειρηματικός κίνδυνος, σχετίζεται με τη βασική βιωσιμότητα μιας επιχείρησης. Αναφέρεται στην ικανότητά να πραγματοποιούνται κέρδη και να καλύπτονται τα λειτουργικά έξοδα της επιχείρησης, όπως μισθούς, ενοίκιο, κόστος παραγωγής και έξοδα γραφείου.

Ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος, αφορά το κόστος χρηματοδότησης και το ύψος του χρέους που αναλαμβάνει η επιχείρηση για να χρηματοδοτήσει τις δραστηριότητές της.⁶

⁶ [Financial risk - nibusinessinfo.co.uk](https://www.nibusinessinfo.co.uk). Διαθέσιμο από: <https://www.nibusinessinfo.co.uk/content/financial-risk> (ανακτήθηκε 30/01/2022)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

2.1 Γενικά

Οικονομική κρίση εμφανίζεται όταν οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων βλέπουν μια απότομη πτώση της αξίας τους, οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές δεν μπορούν να πληρώσουν τα χρέη τους, και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας (Kenton, 2020). Μια οικονομική κρίση συνδέεται συχνά με έναν πανικό ή “bankrun” -κατά τον οποίο οι επενδυτές αποσύρουν χρήματα από λογαριασμούς ταμειωτηρίου- ή πωλούν περιουσιακά στοιχεία (“firesales”), επειδή φοβούνται ότι η αξία αυτών των περιουσιακών στοιχείων θα μειωθεί εάν παραμείνουν στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Άλλες καταστάσεις που μπορεί να χαρακτηριστούν ως οικονομική κρίση περιλαμβάνουν την έκρηξη μιας κερδοσκοπικής χρηματοοικονομικής φούσκας, μιας χρηματιστηριακής κρίσης, μιας χρεοκοπίας ή μιας νομισματικής κρίσης. Ακόμη, μια χρηματοπιστωτική κρίση μπορεί να περιορίζεται σε τράπεζες ή να εξαπλώνεται σε μια ενιαία οικονομία, στην οικονομία μιας περιοχής ή στις παγκόσμιες οικονομίες. Συνεχίζοντας, παρά τα μέτρα για την πρόληψη των χρηματοπιστωτικών κρίσεων, μπορεί να εμφανιστούν, να επιταχυνθούν ή να βαθύνουν. Ενώ μια κρίση μπορεί να έχει πολλές αιτίες, σε γενικές γραμμές, μια κρίση εμφανίζεται όταν ένα περιουσιακό στοιχείο είναι υπεριμμημένο. Η παράλογη συμπεριφορά των επενδυτών θα μπορούσε να επιδεινώσει την κατάσταση. Για παράδειγμα, τα άτομα μπορούν να εξοικονομήσουν πολλά χρήματα όταν μια τράπεζα που φημολογείται καταρρέει. Εάν η χρηματοπιστωτική κρίση παραμείνει ανεξέλεγκτη, θα μπορούσε να οδηγήσει σε ύφεση την οικονομία (Kenton, 2020).

2.2 Οι πιο γνωστές οικονομικές κρίσεις

Όσο η κοινωνία χρησιμοποιεί νομισματικό σύστημα, υπάρχουν οικονομικές κρίσεις. Οι πιο γνωστές οικονομικές κρίσεις στην ανθρώπινη ιστορία είναι (Kenton, 2020; Χαραλάμπους, 2020):

Εικόνα 2. Η κρίση της τουλίπας του 1637

Πηγή: BRIEF - Οι 5 πιο καταστροφικές οικονομικές κρίσεις & ο COVID-19

Πολλοί ιστορικοί και αναλυτές θεωρούν ότι η μανία της τουλίπας το 1637 δεν είχε μεγάλο αντίκτυπο στην ολλανδική οικονομία, και για αυτό το λόγο δεν πρέπει να θεωρείται ως οικονομική κρίση. Ωστόσο, η μανία της τουλίπας συνέπεσε με ένα ξέσπασμα πανώλης, το οποίο είχε σημαντικό αντίκτυπο στην ολλανδική οικονομία. Οπότε, είναι δύσκολο να αναλυθεί εάν η εν λόγω κρίση προκλήθηκε από υπερβολική κερδοσκοπία ή από την πανδημία της πανώλης.

Εικόνα 3. Η πιστωτική κρίση του 1772

Πηγή: BRIEF - Οι 5 πιο καταστροφικές οικονομικές κρίσεις & ο COVID-19

Μετά από μια περίοδο ταχείας ανάπτυξης, αυτή η κρίση ξεκίνησε την άνοιξη του 1772 στο Λονδίνο. Αφορμή της κρίσης ήταν όταν ο Alexander Fordyce (συνεργάτης του βρετανικού τραπεζικού οίκου Neal, James, Fordyce και Down) έχασε ένα τεράστιο ποσό μετοχών της εταιρείας East India και έφυγε στη Γαλλία για να αποφύγει την αποπληρωμή των χρεών του. Ο πανικός που ακολούθησε άφησε περισσότερους από 20 μεγάλους βρετανικούς τραπεζικούς οίκους σε πτώχευση ή σε παύση πληρωμών σε καταθέτες και πιστωτές. Η κρίση εξαπλώθηκε γρήγορα σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης.

Εικόνα 4. Η Μεγάλη Ύφεση του 1929

Πηγή: BRIEF - Οι 5 πιο καταστροφικές οικονομικές κρίσεις & ο COVID-19

Η κρίση αυτή, που ξεκίνησε στις 24 Οκτωβρίου 1929, είδε τις τιμές των μετοχών να καταρρέουν μετά από μια περίοδο άγριας κερδοσκοπίας και δανεισμού για αγορά μετοχών. Μια αιτία της κρίσης ήταν η δραστική υπερπροσφορά των βασικών καλλιεργειών, η οποία οδήγησε σε απότομη πτώση των τιμών. Ως αποτέλεσμα προκάλεσε τη Μεγάλη Ύφεση, η οποία έγινε αισθητή παγκοσμίως για πάνω από δώδεκα χρόνια. Ο κοινωνικός αντίκτυπός της εν λόγω κρίσης διήρκεσε πολύ περισσότερο. Ενώ, ένα μεγάλο εύρος κανονισμών και εργαλείων κανονιστικής διαχείρισης εισήχθησαν ως αποτέλεσμα αυτής.

Εικόνα 5. Σοκ στην τιμή του πετρελαίου του ΟΠΕΚ, το 1973

Πηγή: BRIEF - Οι 5 πιο καταστροφικές οικονομικές κρίσεις & ο COVID-19

Τα μέλη του ΟΠΕΚ ξεκίνησαν εμπάργκο πετρελαίου τον Οκτώβριο του 1973, στοχεύοντας στις χώρες που υποστήριξαν το Ισραήλ στον πόλεμο Yom Kippur 25. Μέχρι το τέλος του εμπάργκο, ένα βαρέλι πετρελαίου ανήλθε από \$ στα 12 \$. Δεδομένου ότι οι σύγχρονες οικονομίες εξαρτώνται από το πετρέλαιο, το εμπάργκο, οι υψηλές τιμές και η αβεβαιότητα οδήγησαν στην πτώση του χρηματιστηρίου την περίοδο 1973/74. Ο δείκτης Dow Jones έχασε το 45% της αξίας του εκείνη την περίοδο.

Εικόνα 6. Η Ασιατική κρίση του 1997

Πηγή: BRIEF - Οι 5 πιο καταστροφικές οικονομικές κρίσεις & ο COVID-19

Αυτή η κρίση ξεκίνησε τον Ιούλιο του 1997 με την κατάρρευση του ταϊλανδέζου νομίσματος. Έχοντας έλλειψη ξένου συναλλάγματος, η κυβέρνηση της Ταϊλάνδης αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία της έναντι του αμερικάνικου δολαρίου, αφήνοντας το νόμισμα της να καταρρεύσει. Το αποτέλεσμα ήταν μια τεράστια υποτίμηση που εξαπλώθηκε σε μεγάλο μέρος της Ανατολικής Ασίας, καθώς και μια τεράστια αύξηση των δεικτών χρέους προς ΑΕΠ. Η κρίση έπληξε και την Ιαπωνία, ενώ οδήγησε σε καλύτερη δημοσιονομική ρύθμιση και εποπτεία.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008

Πηγή: BRIEF - Οι 5 πιο καταστροφικές οικονομικές κρίσεις & ο COVID-19

Αυτή η χρηματοπιστωτική κρίση ήταν η χειρότερη οικονομική καταστροφή μετά τη Μεγάλη Ύφεση του 1929. Ξεκίνησε ως μια κρίση ενυπόθηκων δανείων το 2007, και επεκτάθηκε σε μια παγκόσμια τραπεζική κρίση με τη χρεοκοπία της επενδυτικής τράπεζας Lehman Brothers, τον Σεπτέμβριο του 2008. Η παγκόσμια οικονομία έπεσε σε ύφεση. Ενώ, τεράστια μέτρα διάσωσης και άλλα προγράμματα δημιουργήθηκαν για τον περιορισμό της εξάπλωσης.

2.3 Περιγραφή της ευρωπαϊκής οικονομικής κρίσης 2008

Το πιο πρόσφατο και πιο καταστροφικό γεγονός στη χρηματοπιστωτική κρίση θεωρείται η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008. Η κρίση ξεκίνησε από τις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά γρήγορα εξαπλώθηκε σε διάφορες χώρες και έγινε ευρωπαϊκή κρίση δημόσιου χρέους στην Ευρώπη. Αυτή η κρίση αξίζει ιδιαίτερης προσοχής, διότι τα αίτια, τα αποτελέσματα, οι απαντήσεις και τα διδάγματα της είναι περισσότερο εφαρμόσιμα στο τρέχον χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η κρίση του ευρωπαϊκού δημόσιου χρέους ήταν μια περίοδος κατά την οποία πολλές ευρωπαϊκές χώρες αντιμετώπισαν την κατάρρευση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, το υψηλό δημόσιο χρέος και τη ραγδαία διεύρυνση των περιθωρίων μεταξύ των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων. Στην Ευρώπη, η κρίση ξεκίνησε με την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος της Ισλανδίας το 2008. Στη συνέχεια εξαπλώθηκε κυρίως στην Πορτογαλία, την Ελλάδα, την Ιταλία, την Ιρλανδία και την Ισπανία (2009), προκαλώντας απώλεια εμπιστοσύνης στις ευρωπαϊκές εταιρείες και οικονομίες.

Οι οίκοι αξιολόγησης έχουν υποβαθμίσει το χρέος πολλών χωρών της ευρωζώνης. Η ευρωπαϊκή κρίση δημόσιου χρέους κορυφώθηκε μεταξύ 2010 και 2012. (Terazim & Senel, 2010) Μερικές από τις αιτίες της ευρωπαϊκής κρίσης περιλαμβάνουν την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008, τη φούσκα της στεγαστικής αγοράς και τις επακόλουθες κρίσεις, και τη δημοσιονομική πολιτική. Κατάσταση κρατικών δαπανών και εσόδων. Μια άλλη άποψη είναι ότι η κρίση χρέους της ευρωζώνης ξεκίνησε στα τέλη του

2009, όταν η νέα ελληνική κυβέρνηση αποκάλυψε ότι η προηγούμενη κυβέρνηση είχε παράσχει εσφαλμένες πληροφορίες για τον προϋπολογισμό της κυβέρνησης. Τα υψηλότερα από τα αναμενόμενα επίπεδα ελλείμματος έχουν διαβρώσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών, οδηγώντας τα ομόλογα σε μη βιώσιμα επίπεδα. Οι φόβοι για μη βιώσιμες δημοσιονομικές θέσεις και μη βιώσιμα επίπεδα χρέους σε ορισμένες χώρες της ευρωζώνης εξαπλώθηκαν γρήγορα. Υπάρχουν μάλιστα φόβοι ότι το ευρώ θα καταρρεύσει. (Terazim & Senel, 2010)

Η κρίση ελεγχόταν τελικά από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις (ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών, ρευστότητα της αγοράς, τόνωση της κατανάλωσης) και χρηματοδότηση από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) σε ευρωπαϊκές χώρες που ανησυχούσαν για την κατάρρευση του ευρώ. Οι χώρες που λαμβάνουν κεφάλαια διάσωσης αναγκάστηκαν να συμμορφωθούν με τα μέτρα λιτότητας που στοχεύουν στην επιβράδυνση της αύξησης του δημόσιου χρέους στο πλαίσιο των δανειακών συμφωνιών. Εξάλλου, μέχρι το τέλος του 2009, κράτη μέλη της ευρωζώνης όπως η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιρλανδία, η Πορτογαλία και η Κύπρος δεν μπορούσαν να αποπληρώσουν ή να αναχρηματοδοτήσουν το δημόσιο χρέος τους ή να σώσουν προβληματικές τράπεζες, χωρίς τη βοήθεια τρίτων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Αυτές οι χώρες βοηθούνται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕFSM). Για τη δημιουργία του ΕFSM και την αντιμετώπιση και υποστήριξη της κρίσης συμφώνησαν και ψήφισαν 17 χώρες της Ευρωζώνης το 2010. (Terazim & Senel, 2010) Το 2010, ο αυξανόμενος φόβος περί υπερβολικού δημόσιου χρέους, οδήγησε τους δανειστές να ζητήσουν υψηλότερα επιτόκια από τα κράτη της Ευρωζώνης με υψηλά επίπεδα χρέους και ελλείμματος. Αυτό προκάλεσε δυσκολία στις εν λόγω χώρες να χρηματοδοτήσουν τα δημοσιονομικά τους ελλείμματα, όταν αντιμετώπιζαν συνολική χαμηλή οικονομική ανάπτυξη. Ως αποτέλεσμα, ορισμένες πληγείσες χώρες αύξησαν τους φόρους και μείωσαν τις δαπάνες για την καταπολέμηση της κρίσης, κάτι που δημιούργησε κοινωνική αναστάτωση και κρίση εμπιστοσύνης στην ηγεσία. Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αποτελεί η Ελλάδα.

Επιπρόσθετα, οι οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας υποβάθμισαν το δημόσιο χρέος των χωρών αυτών, επιδεινώνοντας τους φόβους των επενδυτών. (Terazim & Senel, 2010) Συνεχίζοντας, στις αρχές του 2010, οι εξελίξεις αντικατοπτρίστηκαν στις αυξανόμενες διαφορές στις αποδόσεις κρατικών ομολόγων μεταξύ των επηρεαζόμενων κρατών μελών της ΕΕ, δηλαδή της Ελλάδας, της Ιρλανδίας, της Πορτογαλίας, της Ισπανίας και της Γερμανίας. Οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων αποκλίνουν σημαντικά από άλλες χώρες, η Ελλάδα χρειάζεται τώρα βοήθεια από την Ευρωζώνη (Μάιος 2010). Η Ιρλανδία ακολούθησε τον ίδιο δρόμο με την Ελλάδα, ζητώντας πακέτο διάσωσης τον Νοέμβριο του 2010. Λίγους μήνες αργότερα (Μάιος 2011) να ακολουθήσει την Πορτογαλία. Η Ισπανία και η Κύπρος πρότειναν ένα πακέτο διάσωσης τον Ιούνιο του 2012 (Kenton, 2020). Στα χρόνια που ακολούθησαν, η Ελλάδα συνέχισε να λαμβάνει τεράστια προγράμματα διάσωσης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο σε αντάλλαγμα για μέτρα λιτότητας που επιβλήθηκαν από την ΕΕ για μείωση των δημοσίων δαπανών και σημαντικές αυξήσεις φόρων. Τα μέτρα αυτά, σε συνδυασμό με την οικονομική κατάσταση, έχουν προκαλέσει κοινωνική αναταραχή. Το αποκορύφωμα αυτών των γεγονότων ήταν ο Ιούνιος του 2015, όταν η Ελλάδα έφτασε πολύ κοντά στη χρεοκοπία και την εγκατάλειψη της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης. Στο δημοψήφισμα του επόμενου μήνα (Ιούλιος 2015) οι Έλληνες πολίτες θα καταψηφίσουν το πακέτο διάσωσης της ΕΕ και τα μέτρα λιτότητας. Εν τέλει, η Ελλάδα παρέμεινε μέλος της ΟΝΕ, παρουσιάζοντας σημάδια βελτίωσης και ανάκαμψης τα επόμενα χρόνια. Στον αντίποδα, η κατάσταση στην Ιρλανδία, την Πορτογαλία και την Ισπανία είχε βελτιωθεί έως το 2014, λόγω διαφόρων δημοσιονομικών μεταρρυθμίσεων και μέτρων εσωτερικής λιτότητας. (Μπαρκούκης, 2012) Επιπρόσθετα, οι κοινωνικές αντιδράσεις που δημιουργήθηκαν κατά τα χρόνια της Ευρωπαϊκής Οικονομικής κρίσης περιέγραφαν την Ε.Ε. ως μια υπό κατάρρευση οικονομία και ένωση. Σε αυτή την πεποίθηση, εν μέρει, οφείλεται και το αποτέλεσμα του βρετανικού δημοψηφίσματος. Τον Ιούνιο 2016, το Ηνωμένο Βασίλειο ψήφισε να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μετά από μια ολοκληρωμένη διαδικασία διαπραγμάτευσης, το Brexit έλαβε χώρα στις 31 Ιανουαρίου 2020. Το αποτέλεσμα του εν λόγω δημοψηφίσματος φόβισε τους αναλυτές και τις

κυβερνήσεις ότι θα δημιουργούσε αίσθημα αποχώρησης από την Ε.Ε. και σε άλλες κοινωνίες. Μέχρι στιγμής δεν έχει προκαλέσει κανένα τέτοιο κίνητρο. Ωστόσο, το Brexit έφερε αρνητικές επιπτώσεις στην Ιταλική οικονομία.(Kenton, 2020)

Η αστάθεια των χρηματοπιστωτικών αγορών (ως συνέπεια του Brexit), το κακό χρηματοπιστωτικό σύστημα, σε συνδυασμό με την αμφισβητήσιμη ικανότητα των Ιταλών πολιτικών επιδείνωσαν την κατάσταση για τις ιταλικές τράπεζες. Ποσοστό 17% των ιταλικών δανείων (αξίας περίπου 400 δις. €) θεωρήθηκαν κόκκινα. Ενώ, οι ιταλικές τράπεζες χρειάζονταν οικονομική διάσωση. Η Ε.Ε. ακόμη συνεχίζει να αντιμετωπίζει οικονομικά θέματα. Ο δρόμος για την πλήρη οικονομική ανάκαμψη αναμένεται να είναι μακρύς, με μια τραπεζική κρίση στην Ιταλία, με τον οικονομικό αντίκτυπο που μπορεί να προκαλέσει το Brexit, αλλά και τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας του COVID-19. (Kenton, 2020)

2.4 Οι επιπτώσεις της κρίσης στα χρηματιστήρια

Οι τιμές των μετοχών μεταβάλλονται συνεχώς λόγω των διακυμάνσεων της προσφοράς και της ζήτησης. Η σχέση αυτή είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη στα οικονομικά νέα. Για παράδειγμα, εάν περισσότεροι επενδυτές θέλουν να αγοράσουν μια μετοχή, η τιμή της εν λόγω μετοχής θα αυξηθεί. Εάν επενδυτές πουλήσουν αυτή τη μετοχή, η τιμή της μετοχής θα μειωθεί. Η ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης δημιουργούν την σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. (Beers, 2020)

Στην περίπτωση των οικονομικών κρίσεων, εξαιτίας της σύνδεσης μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων, των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των κρατών, οι χρηματοπιστωτικές κρίσεις αποκτούν γρήγορα παγκόσμιο χαρακτήρα. Σαν επακόλουθο, και τα χρηματιστήρια γρήγορα επηρεάζονται. Ενώ, οι πελάτες και οι επενδυτές χάνουν την εμπιστοσύνη τους στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οδηγώντας σε κατάρρευση του συστήματος και προκαλώντας δραματική πτώση των τιμών των μετοχών. Η οικονομική κρίση του 2008 ξεκίνησε από τις Η.Π.Α., αλλά γρήγορα εξαπλώθηκε ραγδαία σε όλο τον κόσμο και επηρέασε την πραγματική οικονομία, με αποτέλεσμα δραματικές

πτώσεις στα χρηματιστήρια ανά την κόσμο, και μείωση της εμπιστοσύνης των επενδυτών προς αυτά. Αν την υφήλιο, μεταξύ του Ιουνίου 2007 και Φεβρουαρίου 2009, τα χρηματιστήρια σημείωσαν πτώση της τάξεως του 50% περίπου. Η κεφαλαιοποίηση αγοράς του χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης - που το 2007 ισοδυναμούσε με εκείνη όλων των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων συν το χρηματιστήριο του Τόκιου- μειώθηκε στο ήμισυ της αξίας του μέχρι το τέλος του 2008. Η οικονομική κρίση δεν άργησε να έρθει και στην Ευρώπη.(Beers, 2020; OECD, 2010) Η ευρωπαϊκή κρίση έφερε σοβαρές επιπτώσεις και στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια. Με το ξέσπασμα της κρίσης διαπιστώθηκε αύξηση της αστάθειας των χρηματιστηριακών αγορών, αυξάνοντας έτσι τον κίνδυνο αγοράς για τους επενδυτές. Μεγάλη δείκτες της Ευρώπης είδαν μειώσεις. Ο βρετανικός FTSE 100 και ο γερμανικός DAX είδαν μείωση της τάξης του 1,50%. Ο γαλλικός δείκτης Cac 40 έπεσε κατά 2%. (Hens et al., 2013; Hewitt, 2011) Ακολούθως, όπως ήταν αναμενόμενο, η ευρωπαϊκή κρίση δημόσιου χρέους επηρέασε την απόδοση των μετοχών των ευρωπαϊκών τραπεζών. Σε αυτό μεγάλο ρόλο έπαιξε η καθυστέρηση των ευρωπαϊκών τραπεζών να εκκαθαρίσουν από τους ισολογισμούς τους τα προβληματικά περιουσιακά τους στοιχεία (Allegret et al., 2016). Μετοχές μεγάλων χρηματοπιστωτικών οργανισμών μειώθηκαν απότομα. Για παράδειγμα, η μετοχή της Barclays μειώθηκε κατά 7%, της Societe Generale κατά 5,50%, ενώ η μετοχή της Commerz bank μειώθηκε κατά 4%. (Hewitt, 2011)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

3.1 Χρηματοοικονομική ανάλυση

Η χρηματοοικονομική ανάλυση είναι μια διαδικασία ή σύστημα πληροφοριών που εξάγει οικονομικές πληροφορίες, τις επεξεργάζεται, τις μελετά και τις αναλύει και τις χρησιμοποιεί για επιχειρηματικές αποφάσεις. Μέσω αυτής της διαδικασίας επιτυγχάνεται από διαφορετικούς χρήστες, οι οποίοι φυσικά έχουν εύλογα δικαιώματα στις πληροφορίες. (Αποστόλου, 2015).

Φυσικά, οι επιθυμίες των χρηστών που πραγματοποιούν την ανάλυση καθορίζουν και το είδος της οικονομικής ανάλυσης για τη λογιστική κατάσταση. Κάθε φορά, ανάλογα με τον σκοπό, η εστίαση είναι σε ένα συγκεκριμένο στοιχείο. Για παράδειγμα, οι βραχυπρόθεσμοι πιστωτές μιας επιχείρησης ενδιαφέρονται για την άμεση ανταπόκριση της επιχείρησης στην εκπλήρωση των τρεχουσών υποχρεώσεων της (δηλ. καταβολή τόκων και κεφαλαίου). Υπό αυτές τις συνθήκες εξετάζεται η σχέση μεταξύ των κυκλοφοριακών στοιχείων μιας εταιρείας και των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της για να αξιολογήσετε την τρέχουσα οικονομική της θέση (Κορρές, και Δρακόπουλος, 1999).

Συνοψίζοντας, οι γενικά αποδεκτοί σκοποί της χρηματοοικονομικής ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων θεωρούνται ότι είναι η ανάλυση, διερεύνηση και αξιολόγηση των οικονομικών κατάσταση της εταιρείας, η σύνθεση του κεφαλαίου, η εκτίμηση της ροής χρήματος αυτών και η ανάλυση της αποδοτικότητας (Αποστόλου, 2015).

Ωστόσο, συχνά υπάρχουν συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ ομάδων ενδιαφερομένων. Τούτου λεχθέντος, πολλές φορές οι ενέργειες μιας ομάδας μπορούν να οδηγήσουν σε μεταφορά πλούτου από τη μια ομάδα στην άλλη. Ένα παράδειγμα τέτοιας συμπεριφοράς μπορεί να είναι η καταβολή υπερβολικών μερισμάτων στους μετόχους, η οποία μειώνει τα περιουσιακά στοιχεία και την ασφάλεια των πιστωτών και έχει ως αποτέλεσμα τη μεταφορά του πλούτου από τους πιστωτές στους μετόχους (Γκίγκας, 2002). Ένα άλλο παράδειγμα είναι η υπεραμοιβή στελεχών, με αποτέλεσμα τη μεταφορά πλούτου από τους μετόχους στη διοίκηση. Το ίδιο ισχύει και για τις αυξήσεις στους μισθούς των εργαζομένων (Γκίγκας, Παπαδάκη και Σιουγλέ, 2010).

Επιπλέον, η είσοδος στο χρηματιστήριο σε σχετικά υψηλή τιμή μπορεί να οδηγήσει σε μεταφορά πλούτου από νεότερους μετόχους σε παλαιότερους μετόχους.

Ταυτόχρονα, η αύξηση της τιμής πώλησης ενός προϊόντος οδηγεί σε μεταφορά πλούτου από τον πελάτη στους μετόχους της εταιρείας που παράγει το προϊόν, αυξάνοντας έτσι τον πλούτο των μετόχων (Γκίκας, Παπαδάκη & Σιουγλέ 2010), ενώ υψηλότεροι φορολογικοί συντελεστές σημαίνουν μεταφορά πλούτου από τους μετόχους στο ελληνικό δημόσιο (Γκίκας, 2002).

3.2 Μέθοδοι Ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων

Η ανάλυση καταστάσεων περιλαμβάνει εκτιμήσεις διαφόρων μεγεθών με βάση τεχνικές όπως γενικές καταστάσεις, καταστάσεις τάσεων και αριθμοδείκτες, οι οποίες εξάγουν δεδομένα από οικονομικές καταστάσεις για την εξαγωγή δεδομένων σχετικά με τον κίνδυνο και την κερδοφορία μιας επιχείρησης. Οι ίδιοι οι αριθμοί έχουν συνήθως μικρή πληροφοριακή αξία. Αντίθετα, για την εξαγωγή συμπερασμάτων απαιτείται συγκριτική ανάλυση, η οποία μπορεί να γίνει με αναφορά σε άλλες εταιρείες (Μπάλλας, & Χέβας, 2011).

Οι διάφοροι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι οι εξής (Αποστόλου, 2015):

- Οριζόντια ή Διαχρονική Ανάλυση
- Κάθετη Ανάλυση ή Κατάσταση Κοινών Μεγεθών
- Ανάλυση με Αριθμοδείκτες Τάσης ή Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις.

3.3 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας

Με τους αριθμοδείκτες ρευστότητας προσδιορίζεται η βραχυχρόνια οικονομική κατάσταση της επιχείρησης και η ικανότητά της να ανταποκρίνεται στις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις προς δανειστές και προμηθευτές (Νιάρχος, 2004). Για να το κάνει αυτό θα πρέπει να μετατρέπει γρήγορα και εύκολα τα κυκλοφοριακά της στοιχεία σε μετρητά, δηλαδή τα αποθέματα να μετατρέπονται σε πωλήσεις, οι πωλήσεις σε απαιτήσεις και οι απαιτήσεις σε

μετρητά. Επηρεάζει λοιπόν άμεσα τα κέρδη της επιχείρησης και γι αυτό προσπαθούν να διατηρούν ένα πλεόνασμα κυκλοφοριακών στοιχείων τουλάχιστον ίσα με τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις τους.

- **Αριθμοδείκτες Γενικής Ρευστότητας**

Αυτή η μέτρηση μας δείχνει ένα μέτρο της ρευστότητας μιας εταιρείας και τον αριθμό των φορών που μια εταιρεία μπορεί να πληρώσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με το κυκλοφορούν ενεργητικό της, επομένως η διοίκηση πρέπει να αντιμετωπίσει ένα περιθώριο ασφάλειας έναντι αρνητικών εξελίξεων στις ροές κεφαλαίων κίνησης. Ένας μεγάλος δείκτης πάνω από τη μονάδα δείχνει ότι η επιχείρηση είναι σε καλή θέση και μπορεί να ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της. Εάν η αξία ρευστότητας είναι κάτω από το μηδέν, σημαίνει ότι η εταιρεία δεν μπορεί να πληρώσει τις τρέχουσες υποχρεώσεις της. Σε γενικές γραμμές, η χαμηλή ρευστότητα μπορεί να σημαίνει ότι τα κέρδη δεν μπορούν να βελτιωθούν, τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να ρευστοποιηθούν και να κινηθούν διαδικασίες πτώχευσης, ενώ η υψηλή ρευστότητα επιτρέπει στις εταιρείες να επωφεληθούν από ευκαιρίες για αύξηση των κερδών ή μπορεί να σημαίνει ότι κάποιο κεφάλαιο δεν χρησιμοποιείται (Γεωργόπουλος, 2014).

$$\text{Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

- **Δείκτης Ειδικής Ρευστότητας**

Ο δείκτης ειδικής ρευστότητας δηλώνει την δυνατότητα της επιχείρησης να μετατρέψει στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού σε ταμειακά διαθέσιμα προς κάλυψη των υποχρεώσεων της. Ο δείκτης ειδικής ρευστότητας υπολογίζεται με τον τύπο (Γεωργόπουλος, 2014):

$$\text{Δείκτης Ειδικής Ρευστότητας} = \frac{\text{Ταμειακά Διαθέσιμα} + \text{Απαιτήσεις}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Σε περίπτωση που ο δείκτης ειδικής ρευστότητας είναι υψηλότερος της μονάδας (>1), συνεπάγεται πως τα στοιχεία του ενεργητικού που μπορούν να ρευστοποιηθούν άμεσα, όπως είναι οι απαιτήσεις πελατών και τα ταμειακά διαθέσιμα, είναι υψηλότερα από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της

επιχείρησης. Αντιθέτως, όταν ο δείκτης είναι μικρότερος της μονάδας (<1), τότε πιθανών η επιχείρηση να πρέπει να στραφεί σε δανεισμό για την ενίσχυση της ρευστότητας.

- **Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας**

Ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας δείχνει το ποσοστό κατά οποίο η επιχείρηση καλύπτει τις υποχρεώσεις της από τα ταμειακά της διαθέσιμα. Ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας υπολογίζεται με τον τύπο (Νιάρχος, 2004):

$$\text{Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας} = \frac{\text{Διαθέσιμο Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

3.4 Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας

Οι δείκτες Δραστηριότητας αναφέρονται στην ικανότητα πώλησης των αποθεμάτων, είσπραξης απαιτήσεων και εξόφλησης προμηθευτών, δηλαδή στον προσδιορισμό του βαθμού που τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας μετατρέπονται σε ρευστά (Harrison et al., 2015). Το ποσοστό των αποθεμάτων μιας εταιρείας θα πρέπει να συμβαδίζει με το ποσοστό των πωλήσεων (Βασιλείου, Αλεξάκης, 2008). Οι δείκτες δραστηριότητας που εξετάζονται είναι ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων, η Μέση Διάρκεια Παραμονής Αποθεμάτων, ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων, η Μέση Διάρκεια Είσπραξης Απαιτήσεων, η Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Λογαριασμών Πληρωτέων, η Μέση Διάρκεια Εξόφλησης Λογαριασμών Πληρωτέων και ο Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κίνησης.

- **Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων**

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων (ΔΚΤ Αποθεμάτων) μετρά πόσες φορές η επιχείρηση πουλά το μέσο απόθεμα της σε μια χρήση. Όσο πιο υψηλός είναι ο δείκτης, τόσο πιο εύκολα πουλάει τα αποθέματά της και εισπράττει μετρητά στα ταμεία της.

Ένας πολύ υψηλός δείκτης, όμως, δεν είναι απαραίτητα καλός, αφού μπορεί να δείχνει ότι η εταιρεία δεν κρατά αποθέματα στην αποθήκη της, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ικανοποιήσει παραγγελίες και να «χάσει»

πωλήσεις (Harrison et al., 2015). Καλό σημάδι για μια επιχείρηση είναι ένας αυξανόμενος δείκτης, αν ταυτόχρονα αυξάνονται και τα μικτά κέρδη. Υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων} = \frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Μέσος Όρος Αποθεμάτων}}$$

- **Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων**

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων (ΔΚΤ Απαιτήσεων) μετρά την ικανότητα της εταιρείας να εισπράττει τις απαιτήσεις της από τις πωλήσεις που έχει κάνει με πίστωση (Harrison et al., 2015). Υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\text{Αρ. ΚΤΑ} = \frac{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}{\text{Μ. Ο. Καθαρών Απαιτήσεων}}$$

- **Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Λογαριασμών Πληρωτέων**

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας λογαριασμών πληρωτέων (ΔΚΤΛΠ) δείχνει πόσες φορές η εταιρεία εξοφλεί τους προμηθευτές και τους πιστωτές της μέσα σε μια χρήση (Harrison et al., 2015).

$$\text{ΔΚΤΛΠ} = \frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Μ. Ο. Λογαριασμών Πληρωτέων}}$$

- **Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κίνησης**

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας καθαρού κεφαλαίου κίνησης (ΔΚΤ ΚΚΚ) δείχνει πόσες πωλήσεις πραγματοποιεί κάθε μονάδα Καθαρού Κεφαλαίου Κίνησης. Ένας υψηλός δείκτης μπορεί να σημαίνει ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης, γεγονός που μπορεί να συνδέεται με αυξημένες τρέχουσες υποχρεώσεις και με χαμηλή ταχύτητα ανανέωσης αποθεμάτων ή είσπραξης απαιτήσεων (Βασιλείου, Αλεξάκης, 2008).

Να σημειωθεί ότι το Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης δείχνει την ικανότητα αποπληρωμής των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων με στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού και όσο πιο μεγάλο τόσο μεγαλύτερη και η ικανότητα αποπληρωμής των χρεών (Harrison et al., 2015).

$$\Delta\text{ΚΤ ΚΚΚ} = \frac{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}{\text{Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης}}$$

3.5 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας

Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας αποτυπώνουν την αποτελεσματικότητα της επιχείρησης να χρησιμοποιεί τα κεφάλαιά της με στόχο την παραγωγή κερδοφορίας. Οι παραγόμενοι δείκτες είναι σημαντικοί για τους αναλυτές, την διοίκηση, τους επενδυτές και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να διαπιστωθεί το κατά πόσο η διοίκηση της επιχείρησης είναι ικανή και επαρκής (Νιάρχος, 2004).

- **Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου**

Ο δείκτης μικτού περιθωρίου κέρδους εκφράζει το ακαθάριστο κέρδος της επιχείρησης επί του όγκου πωλήσεων. Ο δείκτης αυτός παίζει σημαντικό ρόλο για τις εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις, δεδομένου ότι σε αυτές τις επιχειρήσεις το κόστος των πωληθέντων είναι ο παράγοντας που καθορίζει και το ύψος του μικτού περιθωρίου κέρδους.

Ο δείκτης μικτού περιθωρίου υπολογίζεται με τον τύπο:

$$\text{Δείκτης Μικτού Περιθωρίου} = \frac{(\text{Πωλήσεις} - \text{Κόστος πωληθέντων})}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}} * 100$$

Το υψηλότερο μικτό περιθώριο δηλώνει ότι η τρέχουσα διοίκηση της εταιρείας έχει ουσιαστικά ελέγξει τα αποθέματα και έχει λάβει υπόψη την αύξηση του κόστους των πωληθέντων στην ισχύουσα τιμολογιακή πολιτική. Αντίθετα, τα χαμηλά μικτά περιθώρια κέρδους δείχνουν ότι η εταιρεία πραγματοποιεί επενδύσεις που δεν δικαιολογούνται από το σύνολο των πωλήσεών της ή ότι ακολουθεί αναποτελεσματική τιμολογιακή πολιτική.

- **Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου**

Ο δείκτης καθαρού περιθωρίου εκφράζει το καθαρό κέρδος της επιχείρησης επί τις καθαρές πωλήσεις και υπολογίζεται με τον τύπο (Γεωργόπουλος, 2014):

$$\text{Δείκτης Καθαρού Περιθωρίου} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}} * 100$$

Ένας υψηλός δείκτης καθαρού περιθωρίου εκφράζει ότι μια επιχείρηση είναι κερδοφόρα. Σε όλες τις περιπτώσεις, τόσο ο δείκτης μικτού περιθωρίου, όσο ο δείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους θα πρέπει να συνεκτιμώνται διαχρονικά καθώς αποτελούν βάση για την πρόβλεψη της μελλοντικής κερδοφορίας σε μια επιχείρηση.

- **Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού (ROA)**

Ο δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού (ROA) παρέχει ένδειξη ικανότητας της διοίκησης να χρησιμοποιεί με αποτελεσματικό τρόπο τους υπάρχοντες πόρους της για να παράγει κέρδη. Ο δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού υπολογίζεται με τον τύπο (Νιάρχος, 2004):

$$\text{ROA} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}} * 100$$

Το σύνολο ενεργητικού μιας επιχείρησης αποτελείται από το άθροισμα των συνολικών υποχρεώσεων και των ιδίων κεφαλαίων της. Τα περιουσιακά στοιχεία μιας εταιρείας χρηματοδοτούνται από δανεισμό ή ίδια κεφάλαια και η ROA δίνει στους ενδιαφερόμενους μια πρώτη ματιά στην ικανότητα και την αποτελεσματικότητα μιας εταιρείας να μετατρέπει τα περιουσιακά της στοιχεία σε καθαρά κέρδη. Όσο υψηλότερος είναι ο εν λόγω δείκτης, τόσο πιο αποτελεσματικές μπορούν να είναι οι επενδύσεις της επιχείρησης (περισσότερα καθαρά κέρδη από λιγότερες επενδύσεις). Επιπλέον, ο δείκτης ROA συγκρίνεται με τον μέσο όρο του κλάδου και συνεκτιμάται με τους δείκτες μικτού περιθωρίου και καθαρού περιθωρίου κέρδους.

- **Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)**

Ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (ROE) εκφράζει την ικανότητα της διοίκησης χρησιμοποιώντας ίδια κεφάλαια να παράγει κέρδος. Ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων υπολογίζεται με τον τύπο (Γεωργόπουλος, 2014):

$$\text{ROE} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}} * 100$$

Όταν ο δείκτης ROE είναι υψηλός, αυτό δείχνει ότι η επιχείρηση είναι σε θέση να αξιοποιεί τα ίδια κεφάλαια με αποτελεσματικότητα, ενώ η σύγκριση του ROE μίας επιχείρησης με το μέσο όρο του κλάδου της ή με αντίστοιχους δείκτες παρόμοιων επιχειρήσεων υποδηλώνει τον βαθμό που η εταιρεία κάνει χρήση αυτών των ιδίων κεφαλαίων με αποδοτικό τρόπο. Από την άλλη, ένας χαμηλός δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων σηματοδοτεί ότι η διοίκηση της επιχείρησης διαχειρίζεται αναποτελεσματικά τα ίδια κεφάλαιά της, είτε ως αποτέλεσμα έλλειψης ικανότητας των διοικούντων είτε ως αποτέλεσμα της κατάστασης του ευρύτερου μακροοικονομικού περιβάλλοντος.

- **Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μόχλευσης**

Ο δείκτης οικονομικής μόχλευσης είναι εκείνος που εξετάζει το σύνολο δανεισμού και ιδίων κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων μίας επιχείρησης ως προς το σύνολο των κεφαλαίων της. Η γνώση του ύψους των δανειακών κεφαλαίων είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση της δυνατότητας μιας επιχείρησης στο να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τις υποχρεώσεις της. Ο δείκτης οικονομικής μόχλευσης υπολογίζεται με τον τύπο (Νιάρχος, 2004):

Οικονομική Μόχλευση

$$= \frac{\text{Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων}}{\text{Αποδ. Συνολικών Απασχολούμενων Κεφαλαίων}} * 100$$

Όταν ο δείκτης χρηματοοικονομικής μόχλευσης είναι μεγαλύτερος από ένα (> 1), σημαίνει ότι η διοίκηση της εταιρείας έχει δημιουργήσει οικονομικά οφέλη και έχει χρησιμοποιήσει αποτελεσματικά τα δανειακά της κεφάλαια. Αντίθετα, όταν ο δείκτης είναι μικρότερος της μονάδας (<1), σημαίνει ότι η διοίκηση της επιχείρησης αξιοποιεί με λάθος τρόπο τα δανειακά της κεφάλαια οδηγώντας την πολλές φορές σε υπερδανεισμό.

3.6 Αριθμοδείκτες Διάρθρωσης Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας

Η ανάλυση της δομής κεφαλαίων, ασχολείται με τις διάφορες πηγές κεφαλαίων, τα οφέλη και τους κινδύνους που δημιουργούν, αξιολογώντας και

κρίνοντας παράλληλα τις διάφορες στρατηγικές επιλογές που πάρθηκαν κατά την χρηματοδότηση των επενδυτικών αποφάσεων, από πλευράς διοίκησης (Γεωργόπουλος, 2014).

- **Αριθμοδείκτης Ιδιοκτησίας**

$$\text{Αριθμοδείκτης Ιδιοκτησίας} = \frac{\text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων}}{\text{Σύνολο Απασχολ. Κεφαλαίων}}$$

Αυτός είναι ένας σημαντικός δείκτης γιατί αντικατοπτρίζει την κεφαλαιακή διάρθρωση της εταιρείας, τον βαθμό οικονομικής αυτάρκειας των πιστωτών, τον βαθμό προστασίας των πιστωτών και την ικανότητα της εταιρείας να δανείζεται. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι αυτός ο δείκτης είναι εξίσου σημαντικός με τον δείκτη ρευστότητας, καθώς δείχνει την οικονομική ευρωστία μιας εταιρείας και αντανακλά τη μακροπρόθεσμη ρευστότητά της παρέχοντας μια ένδειξη για το εάν υπάρχει πίεση για την αποπληρωμή του χρέους.

Γενικά, όσο υψηλότερα είναι τα ίδια κεφάλαια μιας επιχείρησης σε σχέση με τις υποχρεώσεις της, τόσο μεγαλύτερη είναι η προστασία για τους πιστωτές και τόσο λιγότερη πίεση στην επιχείρηση να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της και να πληρώσει τόκους. Επομένως, όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης, τόσο μεγαλύτερη είναι η οικονομική ανεξαρτησία της επιχείρησης και τόσο περισσότερες εξασφαλίσεις για τους πιστωτές.

- **Αριθμοδείκτης Πίεσης Ξένου Κεφαλαίου**

$$\text{Αριθμοδείκτης Πίεσης Ξένου Κεφαλαίου} = \frac{\text{Σύνολο Ξένων Κεφαλαίων}}{\text{Σύνολο Απασχολ. Κεφαλαίων}}$$

Ο δείκτης δείχνει ποιο ποσοστό του συνολικού κεφαλαίου μιας εταιρείας είναι ξένο κεφάλαιο και ποιο ποσοστό του συνολικού ενεργητικού χρηματοδοτείται από αυτά.

Αυτή είναι μια σημαντική μέτρηση, όπως και η μέτρηση ιδιοκτησίας, αντικατοπτρίζει την κεφαλαιακή δομή μιας επιχείρησης και παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ικανότητά της να ανταποκρίνεται στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Δείχνει επίσης, πόσο εξαρτώμενες είναι

οι εταιρείες στην πίστωση των πιστωτών τους, δείχνοντας έτσι πόση πίεση ασκούν στη διοίκηση του οικονομικού τμήματος στη λήψη των αποφάσεών τους (Γεωργόπουλος, 2014).

- **Αριθμοδείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης**

$$\text{Αριθμοδείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης} = \frac{\text{Σύνολο Ξένων Κεφαλαίων}}{\text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων}}$$

Ο δείκτης δανείων $X = 1$ σημαίνει ότι το ξένο κεφάλαιο ισούται με ίδια κεφάλαια και οι μέτοχοι και οι πιστωτές έχουν ίση συμμετοχή κεφαλαίου στην επιχείρηση. Αυτό σημαίνει καλή δανειακή ισχύ.

Μια τιμή $X > 1$ σημαίνει ότι το ξένο κεφάλαιο είναι μεγαλύτερο από τα ίδια κεφάλαια και ότι οι πιστωτές έχουν μεγαλύτερο οικονομικό συμφέρον στην επιχείρηση. Τέτοιες τιμές υποδηλώνουν περιορισμένη δανειοληπτική ικανότητα ή δανεισμό [υψηλά επιτόκια, αυστηροί όροι κ.λπ.].

Τέλος, μια τιμή του δείκτη $X < 1$ υποδηλώνει ότι το ξένο κεφάλαιο είναι μικρότερο από τα ίδια κεφάλαια και ότι οι πιστωτές έχουν σχετικά μικρό οικονομικό συμφέρον στην επιχείρηση. Αυτή η τιμή υποδηλώνει την υψηλή ικανότητα δανεισμού και τους εξασφαλισμένους πιστωτές. Η σπάνια τιμή $X = 0$ σημαίνει ότι η εταιρεία δεν έχει υποχρεώσεις προς τρίτους [ίδια κεφάλαια = 100%] (Νιάρχος, 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

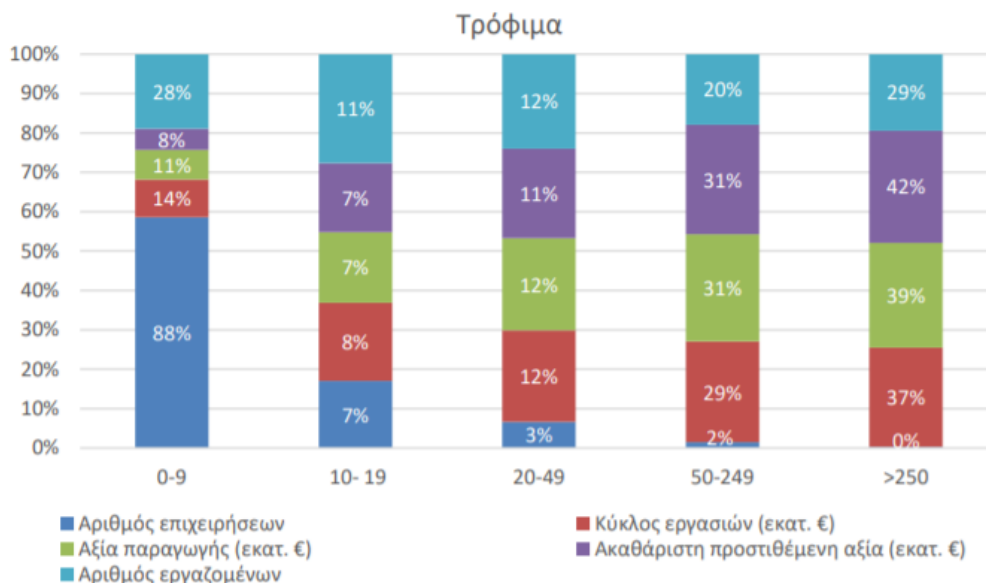
4.1 Ο κλάδος τροφίμων στην Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει μια ιδιαίτερη δομή του εδάφους, επομένως κάθε περιοχή έχει διαφορετικό μικροκλίμα. Λόγω αυτών των γεωγραφικών και κλιματικών συνθηκών παράγονται προϊόντα υψηλής ποιότητας και μοναδικά, αλλά με υψηλό κόστος και χωρίς δυνατότητα μαζικής παραγωγής. Στην ιδανική περίπτωση, αυτά τα προϊόντα θα πρέπει να πωλούνται στις πλούσιες αγορές του κόσμου σε όμορφες συσκευασίες και με τη βοήθεια καινοτόμων μεθόδων μάρκετινγκ και logistics, αντί να παραδίδονται με τον συνήθη τρόπο, φρέσκα και χύμα. (Φιλαδαρλής και Πετκανόπουλος, 2018). Η ελληνική βιομηχανία τροφίμων και ποτών, ως ανταγωνιστικός μεταποιητικός κλάδος, συμβάλλει σημαντικά στην εγχώρια οικονομία.

Οι παρακάτω εικόνες δείχνουν τα βασικά δομικά στοιχεία ολόκληρης της βιομηχανίας τροφίμων, με βάση το μέγεθος των εταιρειών του κλάδου. Από τη σχετική διανομή φαίνεται ότι τα τρόφιμα με τον μεγαλύτερο ποσοστό, 88%, καταγράφονται σε πολύ μικρές επιχειρήσεις, δηλαδή σε επιχειρήσεις που δεν υπερβαίνουν τους 9 εργαζομένους. Από την άλλη, το υψηλότερο ποσοστό (37%) στη βιομηχανία τροφίμων εντοπίζεται σε πολύ μεγάλες εταιρείες, αυτές με περισσότερους από 250 εργαζομένους. Στα τρόφιμα, πολύ μικρό κύκλο εργασιών συγκεντρώνουν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (14%). Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από την υψηλή συγκέντρωση και τον αριθμό των πολύ μικρών επιχειρήσεων (έως 9 άτομα), οι οποίες ξεπερνούν τις 13.000.

Όσον αφορά την παραγωγή τροφίμων και την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, όπως ήταν αναμενόμενο, οι πολύ μεγάλες εταιρείες έχουν το υψηλότερο μερίδιο (39% και 42%, αντίστοιχα), ακολουθούμενες από τις μεγάλες εταιρείες (31%, αντίστοιχα), δηλαδή, με αριθμό εργαζομένων που κυμαίνεται από 50 μέχρι 249. Μεταξύ του αριθμού των εργαζομένων, στη βιομηχανία τροφίμων, το μεγαλύτερο μερίδιο έχουν οι πολύ μεγάλες επιχειρήσεις (29%), ακολουθούμενες από τις πολύ μικρές και τις μεγάλες επιχειρήσεις, με μερίδιο 20%. (βλ. εικόνα 2. Και 3.)

Εικόνα 7. Βασικά Διαρθρωτικά Στοιχεία στα Τρόφιμα με Βάση το Μέγεθος της επιχείρησης (1)

Πηγή: IOBE, Βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών Facts & Figures⁷

Εικόνα 8. Βασικά Διαρθρωτικά Στοιχεία στα Τρόφιμα με Βάση το Μέγεθος της επιχείρησης (2)

ΤΡΟΦΙΜΑ		ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2018					
	Σύνολο	0-9	10-19	20-49	50-249	>250	
Αριθμός επιχειρήσεων	15.164	13.355	993	507	248	61	
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	13.731	1.979	1.046	1.601	3.959	5.146	
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	11.812	1.322	817	1.387	3.622	4.664	
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	2.916	236	196	334	915	1.235	
Αριθμός εργαζομένων	124.921	35.512	13.262	15.028	25.136	35.983	
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ 2018		Σύνολο	0-9	10-19	20-49	50-249	>250
Αριθμός επιχειρήσεων	100,0%	88%	7%	3%	2%	0%	
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	100,0%	14%	8%	12%	29%	37%	
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	100,0%	11%	7%	12%	31%	39%	
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	100,0%	8%	7%	11%	31%	42%	
Αριθμός εργαζομένων	100,0%	28%	11%	12%	20%	29%	
ΤΡΟΦΙΜΑ % ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2018/ 2017		Σύνολο	0-9	10-19	20-49	50-249	>250
Αριθμός επιχειρήσεων	↓ -0,9%	↓ -2,1%	↑ 9,7%	↑ 9,0%	↑ 2,5%	↑ 10,9%	
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	↑ 2,9%	↓ -4,1%	↑ 3,3%	↓ -4,8%	↓ -2,6%	↑ 13,9%	
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	↑ 5,9%	↓ -5,4%	↑ 2,8%	↓ -4,5%	↑ 2,7%	↑ 17,1%	
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	↑ 4,5%	↓ -8,5%	↑ 2,1%	↓ -7,0%	↑ 5,9%	↑ 10,6%	
Αριθμός εργαζομένων	↑ 12,5%	↑ 6,4%	↑ 9,5%	↑ 8,0%	↓ -2,0%	↑ 38,4%	

Πηγή: IOBE, Βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών Facts & Figures⁸

⁷ http://iobe.gr/docs/research/RES_05_B_26052021_REP_GR.pdf (ανακτήθηκε 10/02/2022)

⁸ http://iobe.gr/docs/research/RES_05_B_26052021_REP_GR.pdf (ανακτήθηκε 10/02/2022)

4.2 Προβλήματα του κλάδου

Τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος είναι (Παπαδημητρίου, Β., Γενική Γραμματεία :

- Εξαιρετικά ασταθές επιχειρηματικό περιβάλλον με πολλές αβεβαιότητες στις σχέσεις με τους εταίρους στην Ευρώπη και οικονομική ανάπτυξη.
- Η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών συνεχίζει να μειώνεται και υπάρχει η αβεβαιότητα στην αγορά.
- Οι τιμές των πρώτων υλών και της ενέργειας αυξήθηκαν.
- Γραφειοκρατία.
- Σοβαρή έλλειψη ρευστότητας, προβλήματα επισφαλών δανείων στην αγορά.
- Έλλειψη μακροπρόθεσμων πολιτικών για έρευνα, ανάπτυξη τεχνολογίας και έρευνα καινοτομίας, έλλειψη μακροπρόθεσμου σχεδιασμού και σταθερού δημοσιονομικού πλαισίου και η έλλειψη στρατηγικής για τον καθορισμό της εθνικής έρευνας προτεραιοτήτων.
- Έλλειψη συντονιστικών μηχανισμών στους δημόσιους φορείς για την υποστήριξη της έρευνας, την τεχνολογία και την καινοτομία και ο κατακερματισμός της ερευνητικής υποδομής και δραστηριότητας.
- Άκαμπτα και γραφειοκρατικά συστήματα δημόσιας χρηματοδότησης (μεγάλες καθυστερήσεις μεταξύ ανακοινώσεων και υπογραφής συμβάσεων, ανακριβής δημοσιονομικός σχεδιασμός, ανελαστικά συστήματα παρακολούθησης).
- Ανεπαρκή επίπεδα δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης για την έρευνα και την καινοτομία.
- Η ελλιπής σύνδεση της μελέτης με την εθνική παραγωγική δομή.

4.3 Παρουσίαση της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε

4.3.2 ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε.

Η ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε είναι μια από τις πρώτες γαλακτοβιομηχανίες στη Βόρεια Ελλάδα και μια από τις λίγες εταιρείες που έχει επιβιώσει διατηρώντας συνεταιριστικό ρόλο, καθώς όλοι σχεδόν οι παραγωγοί είναι και μέτοχοι της. Ιδρύθηκε το 1964 με αρχικούς μετόχους την Αγροτική Τράπεζα κατά 60% και την Ένωση Γαλακτομικών Συνεταιρισμών Ν. Δράμας – Καβάλας κατά 40%. Το 1965 άνοιξε το πρώτο και μοναδικό εργοστάσιο στην περιοχή γαλακτοκομικά προϊόντα. Στη συνέχεια αποκτήθηκε μια σειρά γιαουρτιού ευρωπαϊκού τύπου για την παραγωγή γιαουρτιού και το στραγγιστό γιαούρτι. Το 1986 ξεκίνησε να συσκευάζει τα προϊόντα της σε χάρτινες συσκευασίες, οι οποίες ήταν προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις. Το 1992, εξαγόρασε το ποσοστό συμμετοχής της Αγροτικής Τράπεζας στη ΝΕΟΓΑΛ από την Γαλακτομικών Συνεταιρισμών Ν. Δράμας – Καβάλας. Μέχρι σήμερα το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας έχει ξεπεράσει τα 6 εκατ. ευρώ. Η ΝΕΟΓΑΛ παράγει προϊόντα κορυφαίας ποιότητας σε σύγχρονα εργοστάσια. Η εταιρεία εμπλέκεται σε όλα τα στάδια παραγωγής από την παραγωγή πρώτων υλών έως τη διανομή προϊόντων. Η ΝΕΟΓΑΛ καλύπτει την περιοχή μέχρι τη Ροδόπη, ενώ έχει επεκταθεί σε περιοχές όπως η Ημαθία, η Πέλλα και η Πιερία. Ακόμα και στην Αθήνα σεβρίζει κάποια γαλακτοκομικά.⁹

4.3.2.1 Ο στόχος

Στη ΝΕΟΓΑΛ, όλοι οι συντελεστές παραγωγής συμμετέχουν στη μετοχική συμμετοχή του κεφαλαίου της εταιρείας. Με αυτόν τον τρόπο, η εταιρία έχει τη δυνατότητα να εργαστεί σε επίπεδο πρωτογενούς παραγωγής και να παράγει πρώτες ύλες υψηλής ποιότητας που πληρούν τις αυστηρότερες προδιαγραφές της Ε.Ε. Με πρώτες ύλες όχι μακριά από την εταιρεία, είναι σε

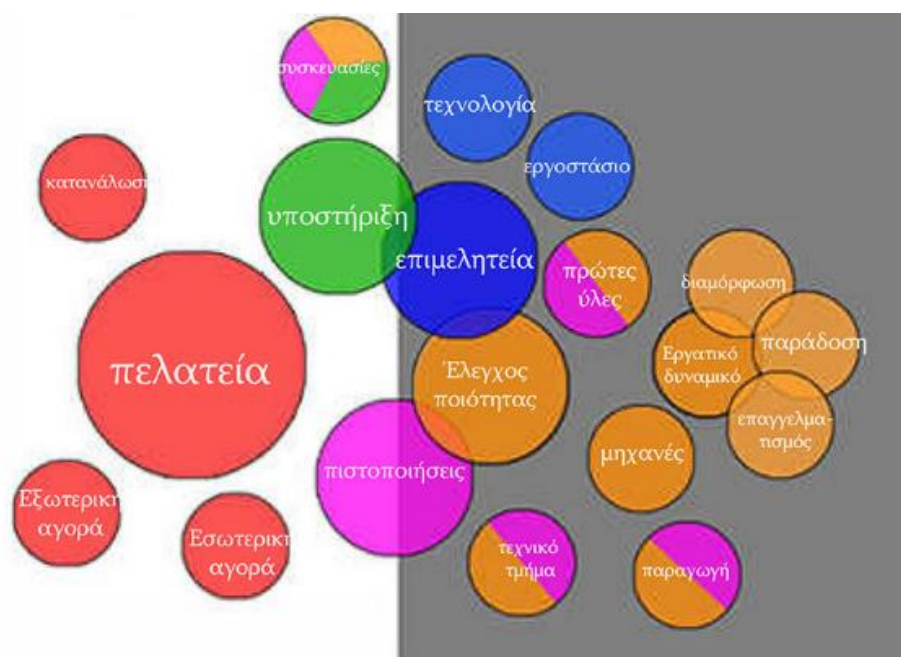
⁹ <https://neogal.gr/profil-etaireias/> (ανακτήθηκε 09/02/2022)

θέση να παράγουν προϊόντα ανώτερης ποιότητας σε σύγχρονα και αυτοματοποιημένα εργοστάσια.¹⁰

4.3.2.2 Ποιότητα

Καταπράσινα λιβάδια και εκπληκτικά τοπία στο βάθος ξεχωρίζουν τη Δράμα. Σε αυτή την παρθένα φύση των τοπικών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, γεννιούνται τα ανώτερης ποιότητας γαλακτοκομικά προϊόντα της ΝΕΟΓΑΛ. Γενιές αξιόπιστων συμβολαίων που βασίζονται στην εμπιστοσύνη και περνούν από πατέρα σε γιο έχουν συναφθεί μεταξύ της ΝΕΟΓΑΛ και των παραγωγών της. Η περιοχή της Δράμας προσφέρει στους κατοίκους και σε πολλούς επισκέπτες παρθένα φυσική ομορφιά, καθαρό αέρα και αγαπημένα είδη καταναλωτών όπως το ελληνικό γιαούρτι. 100% ελληνικό γάλα και ήπια επεξεργασμένα προϊόντα των οποίων η απaráμιλλη ποιότητα τα κάνει νούμερο ένα στη γεύση.¹¹

Εικόνα: Ποιότητα προϊόντων

Πηγή: Εταιρία ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε.

¹⁰ <https://neogal.gr/profil-etaireias/> (ανακτήθηκε 09/02/2022)

¹¹ <https://neogal.gr/profil-etaireias/> (ανακτήθηκε 09/02/2022)

4.4 Βιομηχανία τροφίμων και υγειονομική κρίση (Covid – 19)

Είναι αδύνατο να μην αναφέρουμε τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού στη διεθνή και εγχώρια οικονομία, ιδιαίτερα στον ελληνικό κλάδο τροφίμων. Αυτή η άνευ προηγουμένου κατάσταση, που κανείς στον κόσμο δεν μπορούσε να φανταστεί και να προβλέψει τότε, ακόμη κι αν ήταν ενεργή, θα είχε τεράστιο αντίκτυπο στην υγεία και την οικονομία των πληγέντων χωρών. Λίγους μήνες μετά την έναρξή της, και μετά τα πρώτα δραστικά μέτρα για την αποτροπή περαιτέρω εξάπλωσης, η κοινωνία φαίνεται να κινείται προς μια νέα πραγματικότητα σε όλους τους τομείς δραστηριότητας. Σε παραγωγική εργασία, εκπαίδευση, νοσηλευτική, ψυχαγωγία, επαγγελματικά ταξίδια ή ταξίδια αναψυχής μεταξύ χωρών, κοινωνικές συναθροίσεις κάθε είδους, μεταφορές κ.λπ.

Όπως τόνισε σε άρθρο του ο εκτελεστικός διευθυντής του ΣΒΕ, είναι παράλογο η οικονομία μιας χώρας να εξαρτάται τόσο πολύ από έναν και μόνο τομέα οικονομικής δραστηριότητας τον τουρισμό. Κατά τη διάρκεια και μετά την πανδημική κρίση, υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι για την ανάπτυξη της εγχώριας βιομηχανίας, καθώς, δυστυχώς, ο τουρισμός θεωρείται βαριά βιομηχανία στην Ελλάδα, στην οποία η χώρα στηρίζεται για δεκαετίες, καλώς ή κακώς. Ενώ ο τουρισμός θεωρείται ένας από τους πυλώνες της εγχώριας οικονομικής ανάπτυξης, η μεταποίηση δεν θεωρείται ότι συμβάλλει θετικά στη σταθερή δημιουργία θέσεων εργασίας, την οικονομική ευημερία και την κοινωνική συνοχή.¹²

Μια έρευνα του ΣΒΕ τον Μάρτιο του 2020 διαπίστωσε ότι το 90% των επιχειρήσεων μεταποίησης επηρεάστηκαν άμεσα ή έμμεσα από την επιδημία και ότι η μείωση του κύκλου εργασιών το 2020 αναμένεται να ξεπεράσει το 60%. Ο ΣΒΕ πιστεύει ότι η κυβέρνηση έχει λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα άμεσα και έγκαιρα για την ενίσχυση της ελληνικής οικονομίας και του

¹² <https://www.newmoney.gr/roh/blogger/den-boris-na-pigenis-tin-ikonomia-sou-me-ena-podi/>
(ανακτήθηκε 07/02/2022)

παραγωγικού τομέα της χώρας. Μέχρι το τέλος του 2020, μόνο το 18% του κλάδου αναμένεται να είναι κερδοφόρος. Πάνω από το 25% των επιχειρήσεων έκλεισαν.

Το 67% των βιομηχανικών επιχειρήσεων αναφέρει ότι το 30% των εργαζομένων τους λείπει από την εργασία στις παραγωγικές τους μονάδες. Μεγάλο ποσοστό, το 88% των εταιρειών δηλώνει ακόμη σε πτώχευση, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται αρνητικά η ρευστότητά του, οδηγώντας άμεσα στην αδυναμία ανταπόκρισης των υποχρεώσεων προς εφορίες, ασφαλιστικά ταμεία και τράπεζες.¹³

Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες στην αδειοδότηση εργαζομένων για ευάλωτες ομάδες (άτομα άνω των 60 ετών, έγκυες γυναίκες, άτομα με ειδικές ανάγκες), αλλά και για εργαζόμενους με συμπτώματα που μοιάζουν με κορωνοϊό. Κατά συνέπεια, αυξάνεται το κόστος της πιστής συμμόρφωσης με την τρέχουσα εργασία, τη φορολογία και όλη τη νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του.

Ο ΣΕΒΤ έχει γενικά επισημάνει ότι καταβάλλει υπεράνθρωπες προσπάθειες για την αντιμετώπιση των αυξημένων απαιτήσεων και δυσκολιών που έχουν προκύψει αυτή την περίοδο, όπως η προμήθεια πρώτων υλών. Τόσο ο κλάδος της εστίασης όσο και ο κλάδος του λιανικού εμπορίου έχουν καλύψει με επιτυχία αυτές τις ανάγκες για να διασφαλίσουν την προσφορά και την ομαλή λειτουργία της αγοράς για την καλύτερη εξυπηρέτηση του τεράστιου αριθμού καταναλωτών σε αυτή τη συγκεκριμένη κατάσταση. Στα μείζονα ζητήματα λόγω της κρίσης του κορωνοϊού η βιομηχανία τροφίμων και ποτών, ανταποκρίνονται στη διασφάλιση του εφοδιασμού και της ομαλής λειτουργίας της αγοράς, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση του καταναλωτικού κοινού σε αυτήν την ιδιότυπη συνθήκη.¹⁴

Χαρακτηριστικό παράδειγμα η γαλακτοπαραγωγοί στις Η.Π.Α αναγκάζονται να πετούν το γάλα ενώ υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση για τρόφιμα, καθώς η αλυσίδα εφοδιασμού αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα που εμποδίζουν τους παραγωγούς προωθήσουν τα προϊόντα τους.

¹³ <https://www.economix.gr/2020/04/06/erevna-sve-to-90-ton-metapiitikon-epichiriseon-plittete-apo-tin-pandimia/> (ανακτήθηκε 08/02/2022)

¹⁴ <https://www.skai.gr/news/finance/viomixanies-trofimon-dyskolies-promitheias-proton-ylon-kanoume-yperanthropes-prospatheie> (ανακτήθηκε 07/02/2022)

Το μαζικό κλείσιμο των καταστημάτων εστίασης τους ώθησε ξαφνικά να μετακινηθούν από αυτές στις αγορές χονδρικής σε καταστήματα λιανικής πώλησης, η κατάσταση έχει δημιουργήσει εξαιρετικές δυσκολίες στην υλικοτεχνική υποστήριξη και τη συσκευασία των εκμεταλλεύσεων επεξεργασίας γάλακτος, βουτύρου και τυριού. Επιπλέον, οι εταιρείες μεταφοράς γαλακτοκομικών προϊόντων δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των μεταφορών, καθώς πολλοί οδηγοί έχουν σταματήσει να εργάζονται λόγω φόβων για τον κορωνοϊό. Ωστόσο, οι πωλήσεις σε βασικές εξαγωγικές αγορές γαλακτοκομικών προϊόντων έχουν επίσης σταματήσει, καθώς ο διεθνής τομέας των υπηρεσιών τροφίμων είναι σε μεγάλο βαθμό στάσιμος. Επίσης, η επιχείρηση γαλακτοκομικών επλήγη σκληρότερα και νωρίτερα από άλλα γεωργικά προϊόντα επειδή το προϊόν ήταν τόσο εύθραυστο, το γάλα δεν μπορεί να καταψυχθεί όπως το κρέας ή να αποθηκευτεί σε σιλό όπως το σιτάρι.

Ωστόσο, άλλες βιομηχανίες τροφίμων βιώνουν επίσης αναταραχή σε όλο τον κόσμο, καθώς οι περιορισμοί στις συννοριακές διελεύσεις μειώνουν το εργατικό δυναμικό που εργάζεται στην καλλιέργεια, τη συγκομιδή και τη διανομή φρούτων και λαχανικών σε άλλες χώρες. Ένας άλλος σημαντικός περιορισμός είναι η έλλειψη εμπορευματοκιβωτίων και οδηγών φορτηγών, γεγονός που έχει επιβραδύνει την παράδοση αγαθών όπως κρέας και σιτηρά σε ορισμένες περιοχές. Η πραγματικότητα είναι ότι αν οι παραγωγοί βρουν τρόπο να τα εμπορευθούν, μπορούν να πουλήσουν όλα τα είδη τροφίμων. Τα γαλακτοκομικά προϊόντα, ειδικότερα, έχουν μεγάλη ζήτηση σε παντοπωλεία και μικρά σουπερ μάρκετ, καθώς οι καταναλωτές μένουν σε εσωτερικούς χώρους και καταναλώνουν πολλά τρόφιμα κατά τη διάρκεια του lockdown της πανδημίας, αν και οι αγορές πανικού έχουν επιβραδυνθεί.

Οι παραγωγοί οδηγούν αρκετά από τα ζώα τους για σφαγή και πουλούν γάλα, καθώς η δυνατότητα παραλαβής και επεξεργασίας γάλακτος έχει γίνει προβληματική, αν και η ζήτηση για γαλακτοκομικά προϊόντα είχε αυξηθεί και οι λιανοπωλητές χρεώνουν πιο ακριβά είδη παντοπωλείου καταναλωτής.¹⁵

¹⁵ https://www.cheeselovers.gr/epikairota/920-tyrokomia-o-megalos%20asthenis.html?fbclid=IwAR3piv301_0dFbjidTs7qXq01nj_J6osMHjA0ITLmgjV7Mp8XwsL_M_YXNKM (ανακτήθηκε 09/02/2022)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2016 ΕΩΣ 2020

4.2 Ανάλυση της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε.

4.2.1 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας

Διάγραμμα 1. Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

Από το παραπάνω γράφημα παρατηρούμε ότι η τιμή του αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ, έχει τιμή άνω της μονάδας κατά την χρονική διάρκεια 2016 -2020. Η απότομη αύξηση και αντίστοιχα η μείωση που συμβαίνει το 2019 και το 2020 ίσως είναι αποτέλεσμα επενδυτικών δραστηριοτήτων.

Διάγραμμα 2. Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

Παρατηρούμε στο διάγραμμα 2, ότι ο δείκτης ειδικής ρευστότητας είναι υψηλότερος της μονάδας. Αυτό μας δείχνει πως τα στοιχεία του ενεργητικού της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. μπορούν να ρευστοποιηθούν άμεσα και να καλυφθούν οι υποχρεώσεις της. Από το 2016 μέχρι το 2018 διατηρεί μια σχετική σταθερή τιμή και το 2019 αυξάνεται κατά 53,48%. Το 2020 παρουσιάζει μια ξαφνική μείωση από 4,85 σε 2,32.

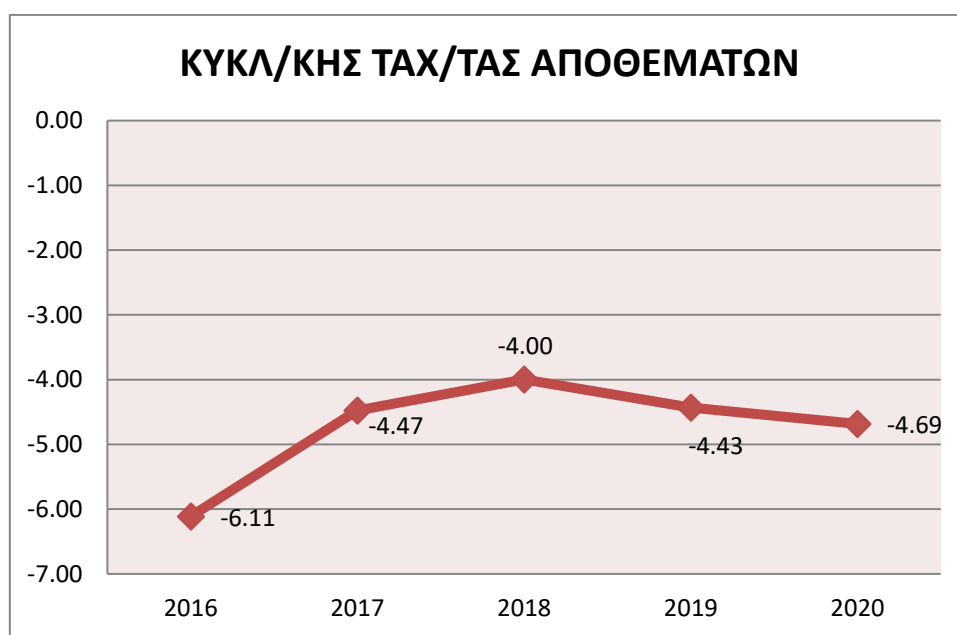
Διάγραμμα 3. Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

Ο αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 – 2019 λαμβάνει υψηλές τιμές και εμφανίζει σταδιακή αύξηση. Συγκεκριμένα το 2016 η τιμή ήταν 1,34, το 2017 ήταν 1,55 (δηλ. αυξήθηκε κατά 15,67%), το 2018 ήταν 1,69 (αυξήθηκε 9,03%) και το 2019 η τιμή ήταν 2,85 (+68,64%). Το 2020 ο αριθμοδείκτης λαμβάνει χαμηλή τιμή (0,72), μειώθηκε κατά -74,73%, ίσως να οφείλεται από επενδυτικό πρόγραμμα εκείνο το έτος.

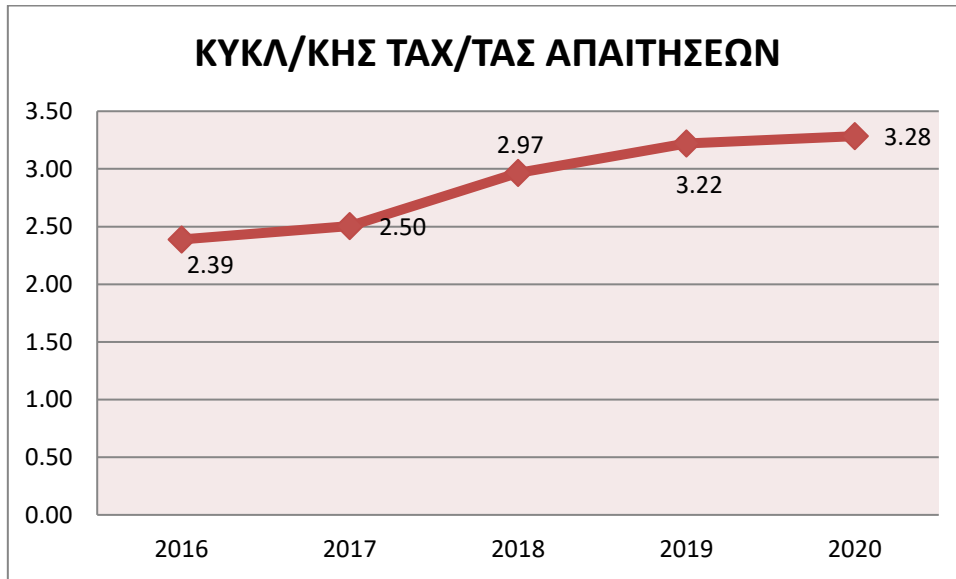
4.2.2 Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας

Διάγραμμα 4. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

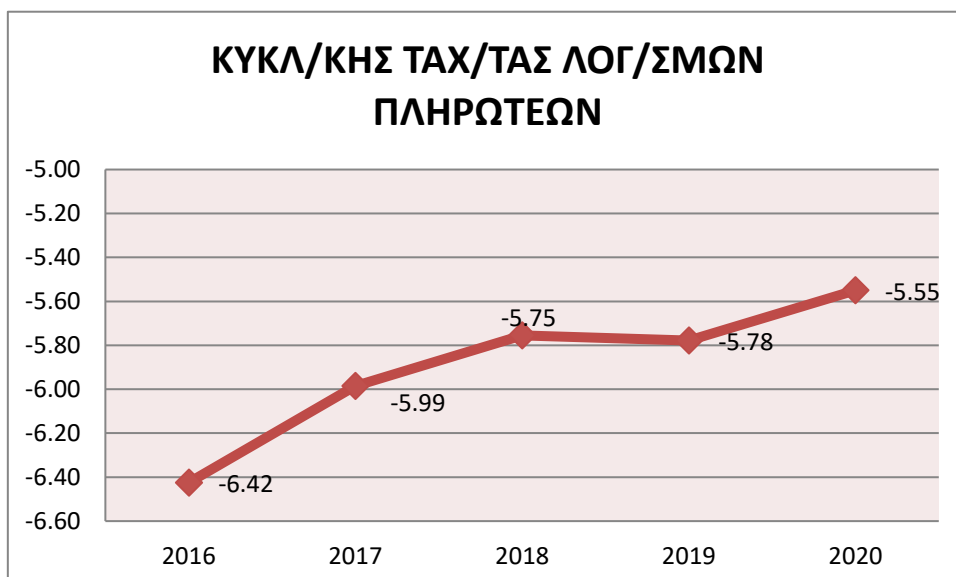
Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων κυμαίνεται σε αρνητικές τιμές γύρω από το -4 και αυτό γίνεται γιατί το κόστος πωληθέντων της εταιρείας είναι αρνητικό. Αυτό ίσως να συμβαίνει από το φορολογικό κόστος πωληθέντων. Κόστος πωληθέντων είναι το κόστος της αγοράς των πωληθέντων προϊόντων και ισούται με το συνολικό ποσό με το οποίο επιβαρύνθηκε για να αποκτήσει τα εμπορεύματα της η εταιρεία.

Διάγραμμα 5. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

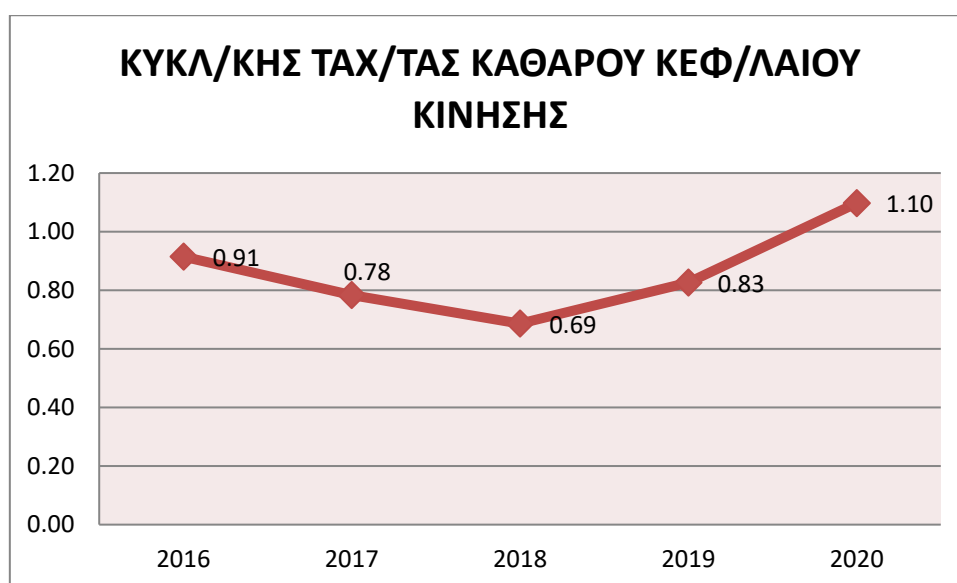
Το αποτέλεσμα αυτού του αριθμοδείκτη, είναι ένδειξη ότι η επιχείρηση είτε πουλάει σε πελάτες που πληρώνουν έγκαιρα τις υποχρεώσεις τους είτε διαθέτει ένα καλά οργανωμένο σύστημα πιστώσεων. Επίσης, Παρατηρούμε στο παραπάνω διάγραμμα ότι ο αριθμοδείκτης παρουσιάζει διαρκή αύξηση από το 2016 με 2,39 μέχρι το 2020 με 3,28, επομένως η επιχείρηση εισπράττει έγκαιρα τις απαιτήσεις της.

Διάγραμμα 6. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Λογαριασμών Πληρωτέων της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας λογαριασμών πληρωτέων του διαγράμματος 6 της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 – 2020 κινείται σε αρνητικές τιμές σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο. Από το 2016 μέχρι το 2018 εμφάνισε αύξηση αλλά παρέμεινε σε αρνητικές τιμές. Στην συνέχεια από το 2018-2019 μειώθηκε και έπειτα ξανά αυξήθηκε καταλήγοντας σε αρνητική τιμή -5,55.

Διάγραμμα 7. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

Ο αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 – 2020 κινείται σε χαμηλές τιμές. Η πορεία της εμφανίζει μία καμπύλη, δηλαδή από το 2016 μέχρι το 2018 παρουσιάζει μια καθοδική πορεία και στην συνέχεια ανοδική μέχρι και το 2020.

4.2.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας

Διάγραμμα 8. Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

Γενικά, ένας υψηλός αριθμοδείκτης μικτού κέρδους δείχνει την ικανότητα της διοίκησης μιας επιχείρησης να επιτυγχάνει φθηνές αγορές και να πωλεί σε υψηλές τιμές. Με βάση το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης εμφανίζει υψηλές τιμές. Από το 2016 μέχρι το 2018 μειώνεται σταδιακά. Αυτή η μείωση των τιμών του αριθμοδείκτη, μπορεί να είναι απόρροια είτε μείωσης των τιμών πώλησης είτε αύξησης του κόστους παραγωγής. Στην συνέχεια, μέχρι και το 2020 η τιμή του αριθμοδείκτη αυξάνεται και μας δείχνει ότι η εταιρεία ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. μπορεί να καλύψει τα λειτουργικά και τα υπόλοιπα έξοδα της.

Διάγραμμα 9. Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

Στο διάγραμμα 9, απεικονίζεται ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 – 2020. Από το 2016 μέχρι το 2018 ο δείκτης εμφανίζει συνεχή αύξηση και αυτό σημαίνει ότι η εταιρεία από έτος σε έτος είναι επικερδής. Από το 2018 έως το 2020 παρουσιάζει σταδιακή μείωση που εξηγείται από τις αυξημένες επενδύσεις της.

Διάγραμμα 10. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας του Ενεργητικού της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

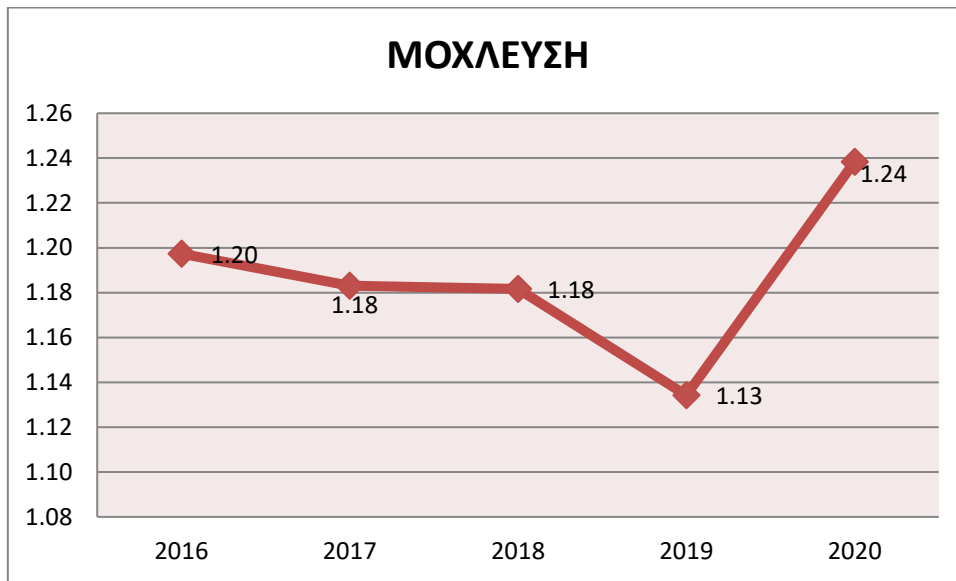
Στο διάγραμμα 10, ο δείκτης αποδοτικότητας του ενεργητικού εμφανίζει μεγάλες τιμές. Από το 2016 μέχρι το 2018 έχει ανοδική πορεία, ενώ στην συνέχεια ο δείκτης μειώνεται. Παρ' όλα αυτά η εταιρεία ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. έχει την ικανότητα να μπορεί να επιζήσει οικονομικά και να προσελκύσει κεφάλαια που προσφέρονται για επένδυση.

Διάγραμμα 11. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. από το 2016 - 2020

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων από το 2016 άρχισε να αυξάνεται μέχρι και το 2018 φτάνοντας σε 7,73%. Στην συνέχεια μειώθηκε κατά -12,03%. Από το 2019 έως το 2020 ακολουθεί μία σταθερή πορεία. Γενικά, ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων της ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. μας δείχνει ότι η εταιρεία ευημερεί και αυτό μπορεί να οφείλεται στην επιτυχημένη διοίκηση της.

**Διάγραμμα 12. Αριθμοδείκτης Μόχλευσης της Εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε.
από το 2016 - 2020**

Ο αριθμοδείκτης Μόχλευσης, στο παραπάνω διάγραμμα είναι πάνω της μονάδα, που σημαίνει ότι η επίδραση των ξένων κεφαλαίων είναι επωφελής και αυτό συμβαίνει από το 2016 μέχρι το 2020.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η γαλακτοβιομηχανία είναι ένας από τους σημαντικότερους παραγωγικούς κλάδους της χώρας μας. Αυτή η πτυχιακή εργασία αναλύει αυτόν τον κλάδο από την άποψη της χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Η οικονομική κατάσταση προς μελέτη της εταιρίας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. αξιολογείται με δείκτες. Το χρονικό διάστημα ορίζεται σε πέντε χρόνια (2016-2020) για να έχουμε μια σαφέστερη και πληρέστερη εικόνα. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την παραπάνω ανάλυση μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: όσον αφορά τον δείκτη ρευστότητας, τα στοιχεία του ενεργητικού της εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. μπορούν να ρευστοποιηθούν άμεσα και να καλυφθούν οι υποχρεώσεις της. Σχετικά με τους αριθμοδείκτες δραστηριότητας υπάρχει ένδειξη ότι η επιχείρηση είτε πουλάει σε πελάτες που πληρώνουν έγκαιρα τις υποχρεώσεις τους είτε διαθέτει ένα καλά οργανωμένο σύστημα πιστώσεων. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί το κόστος πωληθέντων είναι αρνητικό, και αυτό ίσως να συμβαίνει από το φορολογικό κόστος πωληθέντων. Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας της εταιρίας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. μας δείχνουν την ικανότητα της διοίκησης της εταιρίας να επιτυγχάνει φθηνές αγορές και να πωλεί σε υψηλές τιμές και μπορεί να καλύψει τα λειτουργικά και τα υπόλοιπα έξοδα της. Η εταιρεία από έτος σε έτος είναι επικερδής και έχει την ικανότητα να μπορεί να επιζήσει οικονομικά και να προσελκύσει κεφάλαια που προσφέρονται για επένδυση. Γενικά, η ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. δείχνει ότι η εταιρεία ευημερεί και αυτό μπορεί να οφείλεται στην επιτυχημένη διοίκηση της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- 1) Αλεξάκης, Χ., Βασιλείου, Δ., (2008). Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων. Αθήνα.
- 2) Αποστόλου, Α., (2015). Ανάλυση Λογιστικών- Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα. (13 Αυγούστου 2018). Ανακτήθηκε από <https://www.kallipos.gr/el/>
- 3) Βούλγαρη - Παπαγεργίου Ε., Χρηματιστήριο Αξιών και Χρηματιστήριο Παραγώγων, Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, 5η Έκδοση, Αθήνα 2002, σελ 11-12
- 4) Γεωργόπουλος, Α., (2014). Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων. Αθήνα, Εκδόσεις Μπένου.
- 5) Γκίκας, Δ., (2002). Η Ανάλυση και οι Χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων. Αθήνα: Γ. Μπένου.
- 6) Γκίκας, Δ., Παπαδάκη Α., & Σιουγλέ Γ., (2010). Ανάλυση & Αποτίμηση Επιχειρήσεων. Αθήνα: Μπένου.
- 7) Γκλεζάκος Μ. (2008), Αξιόγραφα και Χρηματιστηριακές Επενδύσεις, Συμπληρωματικές Σημειώσεις, Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Πειραιώς
- 8) Κορρές, Γ., & Δρακόπουλος, Σ., (1999). Χρηματοοικονομική Ανάλυση & Διοίκηση Παραγωγής. Αθήνα: Έλλην.
- 9) Κοτίτσας Γ., Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, Οργάνωση - Λειτουργία - Επενδύσεις, Έκδοση Χρηματιστηρίου Αθηνών, Αθήνα 1979, σελ 9-10
- 10) Μπάλλας, Α., & Χέβας, Δ., (2011). Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Μπένου. Αθήνα
- 11) Μπαρκούκης, Χ. (2012). Χρηματοοικονομική Κρίση στην Ευρωζώνη και Ελληνική Οικονομία: Υπάρχει Διέξοδος;. Διπλωματική Εργασία, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας., Θεσσαλονίκη.
- 12) Νιάρχος, Ν., (2004). Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων. Αθήνα: Σταμούλης
- 13) Παγκάλη, Μ. Α., Παντελαίου, Δ., & Κασωτάκη, Μ., (2017). Η Χρηματιστηριακή Κρίση του 2008 και τα Διεθνή Χρηματιστήρια.

Πτυχιακή Εργασία, Τμήμα Λογιστικής & Χρημ/κής, ΤΕΙ Κρήτης,
Ηράκλειο

- 14) Παπαδημητρίου, Β., Η βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών Τροφίμων Μέσα από την Έρευνα και την Καινοτομία. Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
- 15) Παπαριστείδης, Δ., (1991). Χρηματιστήριο και Υποψήφιος Επενδυτής. Αθήνα, Έκδοση Βιβλιοθήκη – Ευτυχία Σπ. Γαλαίου & Σια Ε.Ε.
- 16) Φιλαδαρλής, Μ., και Πετκανόπουλος, Τ., Μελέτη για τις Εξαγωγικές Προοπτικές των Ελληνικών Τροφίμων και Ποτών Μελετητές. GLOBAL GREECE

Ξένη

- 1) Allegret, J. P., Raymond, H., & Rharrabti, H. (2016). The Impact of the Eurozone Crisis on European Banks Stocks Contagion or Interdependence? European Research Studies Journal, 19(1), σσ. 129 - 148
- 2) Harrison, W., Horngren, CH. and Thomas, C., (2015). Financial Accounting. Pearson Education
- 3) Hens, A., Pradhan, R., & Bagchi, T. (2013). Effect of Sovereign Debt Crisis and Financial Crisis on Stock Market Volatility of Italy. International Finance for Infrastructure Development, σσ. 113 - 134
- 4) Terazim, E., & Senel, S. (2010). The Effects of the Global Financial Crisis on the Central and Eastern European Union Countries. International Journal of Business and Social Science, 2(17), σσ. 186 - 192

Ιστοσελίδες

Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών. (2021). Διαθέσιμο από:

http://iobe.gr/docs/research/RES_05_B_26052021_REP_GR.pdf

[ανακτήθηκε 10/02/2022]

Ιωάννου, Α., (2020). Τυροκομία: ο μεγάλος ασθενής. Διαθέσιμο από:

https://www.cheeselovers.gr/epikairotita/920-tyrokomia-o-megalos%20asthenis.html?fbclid=IwAR3piv301_0dFbjidTs7qXq01nj_J6osMHjA0ITLmqjV7Mp8XwsL_MYXNKM (ανακτήθηκε 09/02/2022)

Μειονεκτήματα εισαγωγής στο χρηματιστήριο. Moneypedia.gr. Διαθέσιμο από:

<http://www.moneypedia.gr/%CF%87%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1->

[%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BD%CE%B5%CE%BF%CE%B9/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B8%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%B5-%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%83%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%BF/%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%86%CF%84%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%B5-%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%B1%CF%87%CE%B8%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%B5-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CF%87%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B9%CE%BF;%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%B7%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CF%87%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B9%CE%BF.aspx](#) [ανακτήθηκε 27/01/2022]

Προφίλ εταιρείας ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε. <https://neogal.gr/profil-etaireias/> [ανακτήθηκε 09/02/2022]

ΣΚΑΪ. (2020). Βιομηχανίες τροφίμων: Δυσκολίες προμήθειας πρώτων υλών – Κάνουμε υπεράνθρωπες προσπάθειες. Διαθέσιμο από: <https://www.skai.gr/news/finance/viomixanies-trofimon-dyskolies-promitheias-proton-ylon-kanoume-yperanthropes-prospatheie> (ανακτήθηκε 07/02/2022)

Σταύρος Γ., (2020). Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος(ΣΒΕ). Διαθέσιμο από: <https://www.newmoney.gr/roh/blogger/den-boris-na-pigenis-tin-ikonomia-sou-me-ena-podi/> (ανακτήθηκε 07/02/2022)

Χαραλάμπους, Α. (2020). Ranking: Οι 5 πιο καταστροφικές οικονομικές κρίσεις & ο COVID-19. Ανάκτηση από Brief: <https://www.brief.com.cy/ranking/ranking-oi-5-pio-katastrofikes-oikonomikes-kriseis-o-covid-19> [ανακτήθηκε 05 Ιουλίου 2021]

ATHEX. (2020). Thecompany. Ανάκτηση από ATHEXGROUP: <https://www.athexgroup.gr/web/guest/company> [ανακτήθηκε 04 Ιουλίου 2021]

Beattie, A. (2020). The Birth of Stock Exchanges. Ανάκτηση από Investopedia: <https://www.investopedia.com/articles/07/stock-exchange-history.asp> [ανακτήθηκε 04 Ιουλίου 2021]

Beers, B. (2020). How the News Affects Stock Prices. Ανάκτηση από Investopedia: <https://www.investopedia.com/ask/answers/155.asp> [ανακτήθηκε 07 Φεβρουαρίου 2021]

Financial Risk - Nibusinessinfo.co.uk. Διαθέσιμο από: <https://www.nibusinessinfo.co.uk/content/financial-risk> [ανακτήθηκε 30/01/2022]

Hewitt, G. (2011). Stock markets fall on fears over Europe's debt crisis. Ανάκτηση από BBC: <https://www.bbc.com/news/business-14183041> [ανακτήθηκε 10 Ιουλίου 2021]

Hur, J. (2020). History of The Stock Market. Ανάκτηση από BeBusinessed: <https://bebusinessed.com/history/history-of-the-stock-market/> [ανακτήθηκε 02 Ιουλίου 2021]

Kenton, W. (2020). European Sovereign Debt Crisis. Ανάκτηση από Investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/e/european-sovereign-debt-crisis.asp> [ανακτήθηκε 04 Ιουλίου 2021]

Kenton, W. (2020). Financial Crisis. Ανάκτηση από Investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-crisis.asp> [ανακτήθηκε η 05 Ιουλίου 2020]

Kenton, W. (2020). Market. Ανάκτηση από Investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/m/market.asp>

Miller, J. (2020). The History of Stock Markets. Ανάκτηση από MarketReview: <https://www.marketreview.com/history-of-stock-markets/> [ανακτήθηκε 02 Ιουλίου 2021]

Newsroom – Economix. (2020). Έρευνα ΣΒΕ: Το 90% των μεταποιητικών επιχειρήσεων πλήττεται από την πανδημία. Διαθέσιμο από: <https://www.economix.gr/2020/04/06/erevna-sve-to-90-ton-metapiitikon-epichiriseon-plittete-apo-tin-pandimia/> [ανακτήθηκε 08/02/2022]

Powered by OXFORD. LEXICO. Διαθέσιμο από: https://www.lexico.com/definition/stock_exchange

What is Financial Risks and it's Types – simplilearn.com. Διαθέσιμο από: <https://www.simplilearn.com/financial-risk-and-types-rar131-article> [ανακτήθηκε 23/01/2022]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΝΕΟΓΑΛ Α.Ε.

<https://neogal.gr/oikonomika-stoixeia/>

 Ισολογισμός-Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις-(Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε κόστος κτήσης) Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Σημ.	31/12/2020	31/12/2019
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ενσώματα πάγια			
Ακίνητα	6.1	1.276.753,05	1.272.587,05
Μηχανολογικός εξοπλισμός	6.1	4.661.293,44	3.299.232,83
Λοιπός εξοπλισμός	6.1	334.338,56	414.048,93
Σύνολο		6.272.385,05	4.985.868,81
Άυλα πάγια στοιχεία			
Λοιπά άυλα	6.4	6.076,90	8.102,54
Σύνολο		6.076,90	8.102,54
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή	6.5	818.402,93	276.988,83
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία			
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	7.1.1	12.342,98	188.042,98
Σύνολο		12.342,98	188.042,98
Αναβαλλόμενοι φόροι	16	0,00	0,00
Σύνολο μη κυκλοφορούντων		7.109.207,86	5.459.003,16
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Αποθέματα			
Έτοιμα και ημιτελή προϊόντα		1.040.221,42	845.995,21
Εμπορεύματα		3.319,03	2.846,70
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά		1.461.132,24	1.357.121,21
Προκαταβολές για αποθέματα		253.452,09	309.966,31
Σύνολο		2.758.124,78	2.515.929,43
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές			
Εμπορικές απαιτήσεις	7.1.2	4.537.804,86	4.758.140,78
Δουλεωμένα έσοδα περιόδου		24.326,56	24.358,37
Λοιπές απαιτήσεις	7.1.3	689.582,38	354.935,83
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	7.1.4	8.309.273,24	8.765.048,05
Προπληρωμένα έξοδα		71.764,04	25.912,31
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	7.1.5	2.349.724,85	7.264.257,70
Σύνολο		15.982.475,93	21.192.653,04
Σύνολο κυκλοφορούντων		18.740.600,71	23.708.582,47
Σύνολο Ενεργητικού		25.849.808,57	29.167.585,63
ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
Καθαρή θέση			
Καταβλημένα κεφάλαια			
Κεφάλαιο	8	260.909,40	6.174.854,38
Σύνολο		260.909,40	6.174.854,38
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο			
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	8	4.142.288,06	1.132.175,20
Απορρόγηση αποθεματικά	8	8.714.877,05	8.714.877,05
Αποτελέσματα εις νέο		7.756.236,77	9.693.268,55
Σύνολο		20.613.401,88	19.540.320,80
Σύνολο καθαρής θέσης		20.874.311,28	25.715.175,18
Προβλέψεις			
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	9.1	548.836,33	526.259,39
Λοιπές προβλέψεις			
Σύνολο		548.836,33	526.259,39
Υποχρεώσεις			
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις			
Δάνεια	10.1.1	0,00	0,00
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	10.1.2	0,00	0,00
Κρατικές επιχορηγήσεις	10.1.3	1.158.103,04	376.315,68
Αναβαλλόμενοι φόροι	16	0,00	0,00
Σύνολο		1.158.103,04	376.315,68
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις			
Τραπεζικά Δάνεια	10.1.1	0,00	0,00
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπρόθεσμων δανείων	10.1.1	0,00	0,00
Εμπορικές υποχρεώσεις	10.2.1	2.431.145,49	2.021.141,09
Φόρος εισοδήματος		81.439,76	0,00
Λοιποί φόροι και τέλη		79.622,37	71.744,42
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης		153.820,52	151.311,60
Λοιπές υποχρεώσεις	10.2.2	447.546,15	248.956,22
Έξοδα χρήσεως δουλεωμένα		74.983,63	56.682,05
Έσοδα επόμενων χρήσεων		0,00	0,00
Σύνολο		3.268.557,92	2.549.835,38
Σύνολο Υποχρεώσεων		4.426.660,96	2.926.151,06
Σύνολο Καθαρής Θέσης, Προβλέψεων και Υποχρεώσεων		25.849.808,57	29.167.585,63

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ κατά ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	Σημ.	31/12/2020	31/12/2019
Κύκλος εργασιών (καθαρός)	11,18	16.977.372,19	17.478.686,39
Κόστος πωλήσεων	11	-12.354.576,70	-12.614.321,69
Μικτό Αποτέλεσμα		4.622.795,49	4.864.364,70
Λοιπά συνήθη έσοδα	11	46.480,83	27.848,77
		4.669.276,32	4.892.213,47
Έξοδα διάθεσης	11	-2.684.560,81	-2.777.034,98
Έξοδα διοίκησης	11	-751.367,58	-827.116,82
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)		0,00	0,00
Κέρδη και ζημίες από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων	11	0,00	-15.533,40
Λοιπά έξοδα και ζημίες	11	-221.248,43	-67.761,34
Λοιπά έσοδα και κέρδη	11	245.724,74	295.892,59
Αποτέλεσμα προ τόκων και φόρων		1.257.824,24	1.500.659,52
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	11	218.633,44	289.634,34
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	11	-58.205,92	-40.449,41
Αποτέλεσμα προ φόρων		1.418.251,76	1.749.844,45
Φόροι εισοδήματος		-345.170,68	-412.887,18
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους		1.073.081,08	1.336.957,27

Ισολογισμός-Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις-(Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε κόστος κτήσης)
Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Σημ.	31/12/2018	31/12/2017
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ενσώματα πάγια			
Ακίνητα	6.1	1.403.997,88	1.548.667,25
Μηχανολογικός εξοπλισμός	6.1	1.558.471,28	1.706.130,90
Λοιπός εξοπλισμός	6.1	369.410,55	300.866,89
Σύνολο		3.331.879,71	3.555.665,04
Άυλα πάγια στοιχεία			
Λοιπά άυλα	6.4	10.128,18	12.153,82
Σύνολο		10.128,18	12.153,82
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή	6.5	848.900,00	9.425,00
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία			
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	7.1.1	204.062,98	104.062,98
Σύνολο		204.062,98	104.062,98
Αναβαλλόμενοι φόροι	16	0,00	0,00
Σύνολο μη κυκλοφορούντων		4.394.970,87	3.681.306,84
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Αποθέματα			
Έτοιμα και ημιτελή προϊόντα		1.811.044,88	1.755.581,42
Εμπορεύματα		3.342,28	6.395,22
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά		1.063.199,98	868.451,57
Προκαταβολές για αποθέματα		298.829,53	191.285,84
Σύνολο		3.176.416,67	2.821.714,05
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές			
Εμπορικές απαιτήσεις	7.1.2	5.622.552,52	5.644.758,59
Δουλεμένα έσοδα περιόδου		37.289,96	28.898,32
Λοιπές απαιτήσεις	7.1.3	123.027,16	128.305,48
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	7.1.4	8.811.477,71	9.188.694,65
Προπληρωμένα έξοδα		27.323,05	41.030,29
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	7.1.5	6.613.541,05	5.729.872,07
Σύνολο		21.235.211,45	20.761.559,40
Σύνολο κυκλοφορούντων		24.411.628,12	23.583.273,45
Σύνολο Ενεργητικού		28.806.598,99	27.264.580,29

ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
Καθαρή θέση			
Καταβλημένα κεφάλαια			
Κεφάλαιο	8	6.174.854,38	6.174.854,38
Σύνολο		6.174.854,38	6.174.854,38
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο			
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	8	1.065.277,99	1.015.092,72
Αφορολόγητα αποθεματικά	8	8.714.877,05	8.714.877,05
Αποτελέσματα εις νέο		8.423.208,49	7.139.677,45
Σύνολο		18.203.363,53	16.869.647,22
Σύνολο καθαρής θέσης		24.378.217,91	23.044.501,60
Προβλέψεις			
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	9.1	516.000,00	516.000,00
Λοιπές προβλέψεις			0,00
Σύνολο		516.000,00	516.000,00
Υποχρεώσεις			
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις			
Δάνεια	10.1.1	0,00	0,00
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	10.1.2	0,00	0,00
Κρατικές επιχορηγήσεις	10.1.3	328.822,86	383.626,65
Αναβαλλόμενοι φόροι	16	0,00	0,00
Σύνολο		328.822,86	383.626,65
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις			
Τραπεζικά Δάνεια	10.1.1	0,00	0,00
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπρόθεσμων δανείων	10.1.1	0,00	0,00
Εμπορικές υποχρεώσεις	10.2.1	2.345.235,36	1.820.597,56
Φόρος εισοδήματος		184.306,45	48.210,75
Λοιποί φόροι και τέλη		75.384,13	72.157,35
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης		161.562,40	154.910,91
Λοιπές υποχρεώσεις	10.2.2	760.888,49	1.180.320,55
Έξοδα χρήσεως δουλευμένα		56.181,39	44.254,92
Έσοδα επόμενων χρήσεων		0,00	0,00
Σύνολο		3.583.558,22	3.320.452,04
Σύνολο Υποχρεώσεων		3.912.381,08	3.704.078,69
Σύνολο Καθαρής Θέσης, Προβλέψεων και Υποχρεώσεων		28.806.598,99	27.264.580,29

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ κατά ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	Σημ.	31/12/2018	31/12/2017
Κύκλος εργασιών (καθαρός)	11,18	17.080.673,53	15.581.044,33
Κόστος πωλήσεων	11	-11.986.574,68	-11.119.658,90
Μικτό Αποτέλεσμα		5.094.098,85	4.461.385,43
Λοιπά συνήθη έσοδα	11	36.474,90	9.156,50
		5.130.573,75	4.470.541,93
Έξοδα διάθεσης	11	-2.581.422,70	-2.333.807,77
Έξοδα διοίκησης	11	-790.279,67	-779.856,30
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)		-87.339,15	-76.994,93
Κέρδη και ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων	11	-1,07	0,00
Λοιπά έξοδα και ζημιές	11	-116.574,28	-251.292,19
Λοιπά έσοδα και κέρδη	11	169.697,56	324.918,30
Αποτέλεσμα προ τόκων και φόρων		1.724.654,44	1.353.509,04
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	11	201.226,44	72.778,36
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	11	-41.452,48	-12.617,86
Αποτέλεσμα προ φόρων		1.884.428,40	1.413.669,54
Φόροι εισοδήματος		-550.712,09	-350.696,18
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους		1.333.716,31	1.062.973,36

Ισολογισμός – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις - (Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε κόστος κτήσης)
Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης

	31/12/2016	31/12/2015
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Ενσώματα πάγια		
Ακίνητα	1.463.267,87	1.750.528,39
Μηχανολογικός εξοπλισμός	1.883.072,54	1.922.504,35
Λοιπός εξοπλισμός	356.276,44	417.883,34
Σύνολο	3.702.616,85	4.090.916,08
Άυλα πάγια στοιχεία		
Λοιπά άυλα	14.179,46	16.205,10
Σύνολο	14.179,46	16.205,10
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή	120.014,98	2.509,13
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
Δάνεια και απαιτήσεις	264.062,98	134.168,52
Σύνολο	264.062,98	134.168,52
Αναβαλλόμενοι φόροι	0,00	0,00
Σύνολο μη κυκλοφορούντων	4.100.874,27	4.243.798,83
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Αποθέματα		
Έτοιμα και ημιτελή προϊόντα	1.042.547,17	1.082.645,66
Εμπορεύματα	4.918,99	4.710,83
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά	811.670,71	617.570,49
Προκαταβολές για αποθέματα	289.319,70	244.548,26
Σύνολο	2.148.456,57	1.949.475,24
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές		
Εμπορικές απαιτήσεις	6.555.222,17	7.220.621,97
Δουλεωμένα έσοδα περιόδου	28.644,06	1,47
Λοιπές απαιτήσεις	116.473,90	538.206,61
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	8.705.754,19	8.711.395,58
Προπληρωμένα έξοδα	147.210,97	31.309,26
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	4.516.015,61	3.041.329,97
Σύνολο	20.069.320,90	19.542.864,86
Σύνολο κυκλοφορούντων	22.217.777,47	21.492.340,10
Σύνολο Ενεργητικού	26.318.651,74	25.736.138,93
Καθαρή θέση		
Καταβλημένα κεφάλαια		
Κεφάλαιο	6.174.854,38	6.174.854,38
Σύνολο	6.174.854,38	6.174.854,38
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο		
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	990.387,66	962.402,46
Αφορολόγητα αποθεματικά	8.714.877,05	8.714.877,05
Αποτελέσματα εις νέο	6.101.409,15	5.708.955,11
Σύνολο	15.806.673,86	15.386.234,62
Σύνολο καθαρής θέσης	21.981.528,24	21.561.089,00
Προβλέψεις		
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	516.000,00	516.000,00
Λοιπές προβλέψεις	0,00	0,00
Σύνολο	516.000,00	516.000,00
Υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Δάνεια	0,00	0,00
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	0,00	0,00
Κρατικές επιχορηγήσεις	438.430,44	257.655,24
Αναβαλλόμενοι φόροι	0,00	0,00
Σύνολο	438.430,44	257.655,24
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Τραπεζικά Δάνεια	0,00	0,00
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπρόθεσμων δανείων	0,00	0,00
Εμπορικές υποχρεώσεις	1.894.788,76	2.003.042,65
Φόρος εισοδήματος	2.840,61	0,00
Λοιποί φόροι και τέλη	71.874,96	103.122,28
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης	148.181,82	139.943,69
Λοιπές υποχρεώσεις	1.218.796,88	1.096.740,62
Έξοδα χρήσεως δουλεωμένα	46.210,03	58.545,45
Έσοδα επόμενων χρήσεων	0,00	0,00
Σύνολο	3.382.693,06	3.401.394,69
Σύνολο Υποχρεώσεων	3.821.123,50	3.659.049,93
Σύνολο Καθαρής Θέσης, Προβλέψεων και Υποχρεώσεων	26.318.651,74	25.736.138,93

Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατά λειτουργία ΧΡΗΣΕΩΣ 01/01/2016 - 31/12/2016

	31/12/2016	31/12/2015
Κύκλος εργασιών (καθαρός)	17.231.191,15	17.711.036,29
Κόστος πωλήσεων	-12.521.338,54	-12.773.048,75
Μικτό Αποτέλεσμα	4.709.852,61	4.937.987,54
Λοιπά συνήθη έσοδα	45.631,00	104.340,13
	4.755.483,61	5.042.327,67
Έξοδα διάθεσης	-2.050.912,16	-2.037.311,11
Έξοδα διοίκησης	-902.259,62	-767.231,29
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)	-979.113,37	-293.609,76
Κέρδη και ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων	22.210,00	-1.229.532,43
Λοιπά έξοδα και ζημιές	-192.659,97	-28.646,88
Λοιπά έσοδα και κέρδη	34.567,80	80.361,45
Αποτέλεσμα προ τόκων και φόρων	687.316,29	766.357,65
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	19.740,19	39.083,21
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	-11.139,38	-17.125,40
Αποτέλεσμα προ φόρων	695.917,10	788.315,46
Φόροι εισοδήματος	-275.477,86	-274.982,36
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους	420.439,24	513.333,10